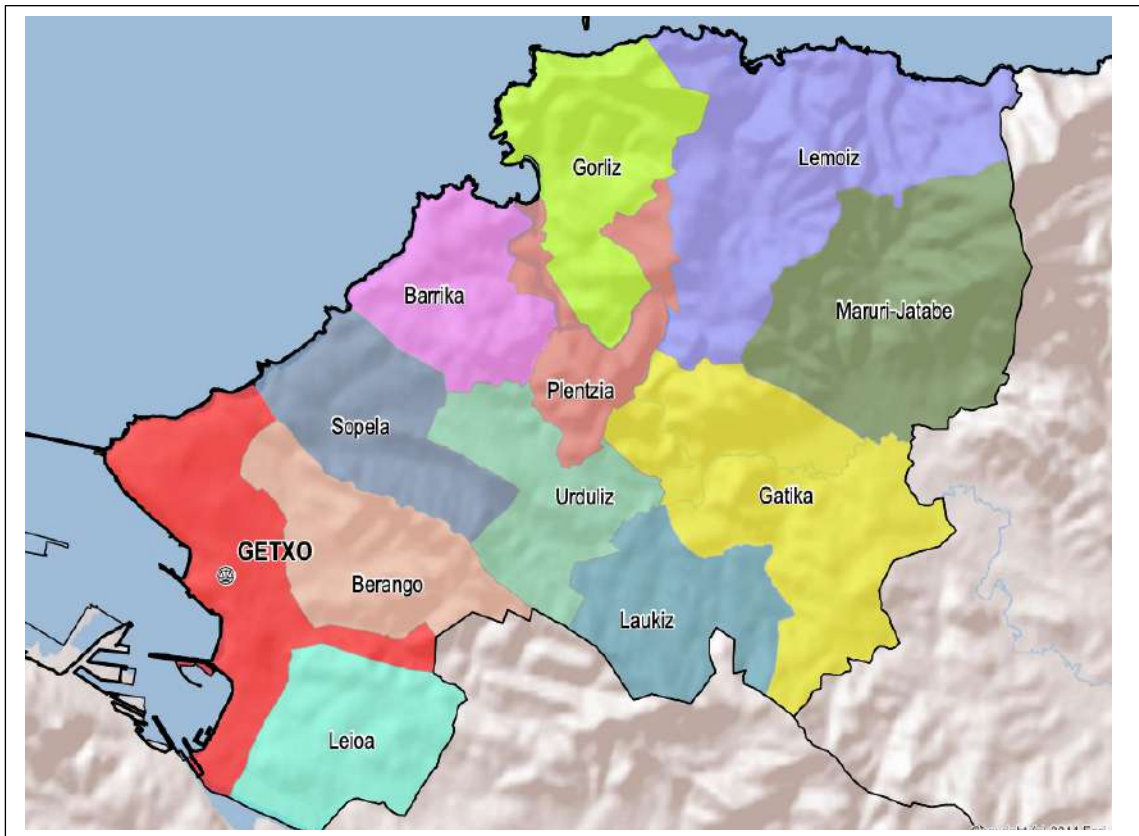

1. Euskara atara plazara

Euskara atara plazara jantzara
uriboztarren ittasaldera
gure ondarea ez goaz galtzera
suspertu alkarregaz batera
ein daitten ama eta aitten
ulerbide maitte gallen egunerokoan
goazen ozen plana lotzen
euskal letra soñu hotsen bai
gogotsu bai
aurrerantzean bere
gure hizkuntza izan daitten

2. Ia guriak egin du

Iya guriak egin du, badegu zeñek agindu; (bis)
ez oraindik umildu, alkarrengana bildu;
gerra nai duben guziya, berari kendu biziya.

Okasiyua prestatzen, lotan daudenak esnatzen; (bis)
etzait neri gustatzen malizian yostatzen
iñorekin ibiltzia; hark merezi du hilltzia!

Gerraren billa gau ta egun etsaiak harturik lagun; (bis)
arrazoi ote degun edo zer datorkigun
hasitzerako pentsatu fusillak nola dantzatu!

Enaiz ni gerraren zale, baizikan fedean alde; (bis)
zeñek nai du debalde, berari tira dale,
bala pasatu buruan, probatuko da orduan!

Umildadean alkarri errespetua ekarri; (bis)
lege eder bat yarri bizi gaitezen garbi;
hori deseo nuke nik ixuri gabe odolik!

Gaitzak gerade umiltzen eta bakean unitzen; (bis)
ezta errez ibiltzen anaiak alkar hilltzen,
zer dan entenditu gabe; hortan galduko gerade!

Gu gera hiru probintzi, lengo legerik ez utzi; (bis)
hoieri firme eutsi, nahiz hanka bana hautsi;
yayoko dira berriyak, gu gera euskal erriyak!

Alabes eta bizkaino, gu gera gipuzkoano; (bis)
aitak hil ziran baño semeak oraindaño
legea degu guardatu; letra zaharrik ez ukatu.

3. Ai Peru, Peru, Peru!

Ai Peru, Peru, Peru, zu beti alperra
laster eukiko dozu alkondara zarra, zarra-zarra;
belauna agerian frakaren zulotik
adurre ta mokoak okotz ingerutik.

Itan-itan, Txalaka, Perikin Bartolo, Bartolo, Amezti.
Anton, Roke, Bartolo, Amezti, Lasarte buru-buzten.
Anton, Anton, Roke, Roke, Bartolo, Bartolo, Amezti.
Anton, Roke, Bartolo, Amezti, Lasarte buru-buzten.

4.a Ipitin apatan

Ipitin-apatán akarra yantzan
katue biboliñe yoten
ugesarie sueri puske
txakurre urune yalgitten.

4.b Horra hor goiko

Horra hor goiko hareztitxu baten
kukuak kumeak egin yozak aurtén.
Kukuak egin amillotxak yan.
Hori bere kukuaren zoritxarra zan.

Kuru kuruku kuku
Kuru kuru kuku
Kuru kuruku kuku
Kurururu kuku.

Amillotx horri kukuak diñotso:
-Eztauat itziko gaur hazur bat oso.
Kumeyaleak erantzunatzat
diño: -Hire ardurarik etxaukat.

Kuru kuruku kuku
Kuru kuru kuku
Kuru kuruku kuku
Kurururu kuku.

5. Donostie

Donostie da herri txiki bet; plazea dauko zabala.
Hantxe daroaz alargun batek ederrak hiru alaba.
Eskatu in neyon umildeadekin bat neri emon
deidela;
emon iñ eusten arraposti bet: ni mutil pobrea
nintzela.
Ni mutil pobrea banintzan bere zu panaderen alaba;
ogi berotan yango zendukez zeure ta neure jornala.
Ardau zuritten edango zeunkez Sibili eta Granada,
Ebroko urek elie garbittuzure atorra maskala.

6. Norbere hizkera

Norbere hizkera
emon erabilera.

Urdulizeko herria
hauze gaur aldarria
munduan entzungai dala
bertoko euskalkia.

Bete-beten egon giñen
eskribidu eukela
pitch-accent sistema dala
ikasketa itzela.

Batuaren parean
estimu eskasean
euki dogu bertokoa
lotsaz isil antzean.

Idaztea batu dogu
zorionez indartsu
tertuliarako in deigun
bera gañe ahaltsu.

Norbere hizkera
emon erabilera.

7. Haretxerik haretx

Haretxerik haretx dabill kuku eta kuku,
horren zaratatxu horrek allimaten gaittu.

Gauza miragarria da txoritxu horrena,
aprilren zortzireko beti datorrena.

Goxen goxeti dabill ezi lei ukatu
baya Olabarria goiztarrau dabilku.

Olabarria dabill goizean goxeti
gorosti palutxue eskuetan beti.

8. Hamaka demoniño

Hámaka démoniño báyagok munduen,
Jósepa lengusíñek engaña nenduen.

Neska politt bet dago Laukizko errien;
zortzi nobio ein deittuz urte bi tt'erdien.
Ez ibil bazan beti fineza garbien:
zortzigarrena deuko iñozko larrien.

Lelengo nobioa ei zan kuberue,
mutil galanta baya bekoki pardue.
Hagaz artu banendun neure yestadue,
orain egongo nintzen ondo ezkondu.

Bigarren nobioa zan zapatarie;
koxoa ixen ezpalitz kontsolagarrie.
Neupere banittuzen orrotza ta harie,
baya yenendun gure halako zahagie.

Hirugarren nobioa dogu alargune,
baztar askon yaubie, herederu jaune.
Euki ezpazittuzen etxe bete ume,
egie da zeozer egingo gendune.

Laugarren nobioak falta deu andrie,
alargune da eta errentadorie.
Gizon galanta da ta diruen yaubie,
alargun aberatsak neu gure naurie.

Bosgarren nobioa dogu Eusebio;
egunen pezeta bi deukoz diario.
Berau ixengo neuke iñor baino hobago;
berak gure banendu ni konforme nago.

Seigarren nobioa Eustakio "Eulie",
frakazahar iñuzente, koittedu pobrie.
Euki zendun zuk nigez ezkondu gurie, baya yeragin
neutsun erretiredie.

Zazpigarren nobioa dogu Eujenio; hari bere ixen
neutsen hainbet amodio.
Hagaz ezkontze arren larga Eustakio; hara hemen non
deuketan ainbeste nobio.

Zortzigarren nobioa Jose yauzokoa, hamazazpi urteko
mutill ditzosoa.
Gutziz zagoz neugana amodiosoa; zeuk ixen berko
dozu neure esposoa.

Egin esamínea zehatz eta artez; yoan elixara ta
konfesatu zaittez.
Nik parkatuten deusut neure borondatez, inor engaña
barik ibilli zaittikez.

Abadek ezkonteko elixatik geittu, Bitturittik papelak
ekarriak deittu.
Papelok kosta dire hiru hogorleko; Josepa presta
zaittez hórrek pagateko.

Zortzi nobio eta zortzi amodio; Josepa akorda zaittez
nor dan Eustakio.
Baya nik euki neuen ezkondu gurie eta nire emo
yosten erretiradie.

9. Ene aberri laztana

Ene aberri laztana jausi zara errbestepian...
¡Obia erijotza da!
Zeure basotik atzo igoten zan eskari ona zerura.
Gaur errdeldunak sartuta, axia emen birauz bete da.
¡Zelan ondiño il ez zara!

10. Amaliok esan

Amaliok esan eta Elisak azeta
Urdulizko estasiñon tasi bet presenta.

Alabatxu negarrez semetxu serio:
-Ama nora zoaze zeu ta Amalio?

Amak esan eyotzon Gernikera dola;
hurango astelenen etorriko dala.

Astelena heldute Elisa ez agertu.
Non egon iñ ete da horren enbren buru?

Elisa ixen bazan enbra solterea
ordun ezala ixengo gure ardurea.

11. Euskaldun jaio

Euskaldun yayo nintzan euskalduna hazi,
euskera eustalako amak erakatzí;
euskerea laztan maitte, zabiltz neugaz beti,
euskerea hill ezkeró eztot gura bizi.

Euskaldun neban ama, euskalduna aita,
euskaldun neu bere naz, eurak lege z baita;
euskaldun hill zirean, euskaldun bizita,
euskaldun arbolea zutunik itxita.

Hil zan hareiñ arbola, guk dogu gaztea,
ixengo ahal dau honek osasun luzea;
biztu dagigun gure lege zahar maitea,
zeiñen alde nahi neuken emon bizitzea.

Heriotza gozoa litzake benetan,
hiltte arbolagatik gure mendietan,
asko hil zirelako gízaldi zaharretan,
asabak bixi ziren libre lur honetan.

2026

abasusè [ABAZUZA](#) GRANIZO
 abrosidù [GOGAITU](#) ABURRIRSE
 abrosimínttu [ASPERTZEA](#) ABURRIMIENTO
 afò [AFOA](#) MULLIDO
 afrúntu [AFRONTUA](#) TEMPORAL
 agarradàn iñ [BORROKATU](#) PELEAR
 agírike iñ [ERRIETA EGIN](#) REPRENDER
 ainbarik [HAINBARIK](#) SIN MÁS
 aingeruguardè [AINGERU ZAINDARI](#) ÁNGEL DE LA GUARDA
 áje [OSTEA](#) RESACA
 ákana [AKAINA](#) GARRAPATA
 akúlugana [AKUILU GANA](#) AGUIJÓN DE VARA
 álbaiñen [ARNASESTUKA](#) JADEANDO
 álbate [ALBOKO ATEA](#) PORTÓN LATERAL
 aldastáyo [BALDRESA](#) DESCUIDADO
 algaramáyo [GANORAGABEA](#) INSUSTANCIAL
 allè [TXORTENA](#) RABO DE HOJA Y FRUTO
 altakurrè [LEKU IGOA](#) SITIO ELEVADO
 altzáparri [ALTZATU BERRIA](#) RECIÉN INCORPORADO
 altzíketu [URAK HUSTU](#) ESCURRIR
 anábake [KOMENENTZIA](#) ABUNDANCIA
 andérole,-a [ANDA EROALEA](#) CAMILLERO
 anpulù [TANTA](#) GOTA
 ántere,-a [ITXURA](#) PORTE
 antójagarri [NAZKAGARRIA](#) ASQUEROSO
 antripòr [NAHASPILATURIK](#) DESORDENADO
 aoserù [AHOSABAIA](#) PALADAR
 ap [AP!](#) INTERJ. DE FRÍO
 apára [APARATU](#) DAR EN EL BLANCO
 aratostè [ARATUSTEA](#) CARNAVAL
 arkasatzà [ARKASATSA](#) ZARZAPARRILLA
 arrakadè,-a [BELARRITAKOA](#) COLGANTE
 arránkari [AMUARRAINA](#) TRUCHA
 arrásti [ARRATSALDEA](#) ATARDECER
 artesà [ZUZENA/ZINTZOA](#) DERECHO/HONESTO
 artóbero [ARTOBEROA](#) BOCAZAS
 ásaber [AUSKALO](#) VETE A SABER
 asárrabide [HASERRABIDEA](#) MOTIVO DE ENFADO
 ásau [URRUN](#) LEJOS
 askánen [IZAN ERE](#) DE HECHO
 askíbedarra [ASKIA](#) GRAMA
 aspaméntu [ESPANTUA](#) ADEMÁN
 astrákan iñ [AZTARRIKATU](#) ESCARVAR
 astrápale [ZALAPARTA](#) ALBOROTO
 astudiskòn [AHAZTU ANTZEAN](#) COMO OLVIDADO

asúrrimintzalle [HEZUR KONPONTZAILEA](#) COMPONEDOR
 - DE HUESOS
 atáriñeko [HAINBESTEKO](#) HASTA TAL PUNTO
 atasè [ATAZA](#) COMETIDO
 áton [BEHINGOAN](#) INMEDIATAMENTE
 atrikè [ZIKIN](#) HECHO UN ASCO
 átzetxarra [ONDORIO LATZA](#) MALA CONSECUENCIA
 áumeki [ANTXUMEKIA](#) CARNE DE CABRITO
 auménta [AIPATU](#) MENCIONAR
 áuntegi [UNTEGIA](#) HERRADERO
 aurki [ANTZA](#) PARECE SER
 áuspotzen [HAUSPOTSEAN](#) RÁPIDAMENTE
 ayéneskerra [ENDALARRA](#) ZARZAPARRILLA
 áyotza [AIHOTZA](#) MACHETE
 baldà [UNATU](#) FATIGAR
 baldarrà [KANKAILUA](#) DESGARBADO
 báldi [BALDEA](#) CUBO
 baríku [OSTIRALA](#) VIERNES
 barrès [IZAN ERE](#) PRECISAMENTE
 basábatiste [OTAMENTXOA](#) CHUFLA DE CARNAVAL
 bastárrapete [BAZTARRAK BETE](#) NUMEROSO
 báyorixe [BAI HORIXE](#) EFECTIVAMENTE
 bearranporasùs [LANAREN PODERIOZ](#) A BASE DE
 - TRABAJAR
 begínda [BEGIZ JO](#) ECHAR EL OJO
 begíre [ZAIN](#) ESPERANDO
 begiskónes iñ [BEGIZKOA KENDU](#) DESAOJAR
 bekóki [KOPETA](#) FRENTE
 bellegi [HORIA](#) AMARILLO
 belù [BERANDU](#) CON RETRASO
 béñipeiñ [BEHINIK BEHIN](#) AL MENOS
 berákasburu [BERAKATZ-BURUA](#) CABEZA DE AJO
 berbáikune [HITZ EGIKERA](#) EXPRESIÓN
 bérnutzik [BERNAK AGERIAN](#) MOSTRANDO LAS
 - PIERNAS
 bestalà [ASKOZ HOBETO](#) MUCHO MEJOR
 bíldri [BUZTINA](#) BARRILLO
 bisdè [IKUSMENA](#) VISIÓN
 bisíena [MINBIZIA](#) CÁNCER
 brébe [GAIN FRIJITUA](#) SOFRITO
 burlesár iñ [ISEKATU](#) TOMAR EL PELO
 búrutze [BURUTXA](#) CAROZO
 derditzè [UGARI](#) MUCHÍSIMO
 derditzedù [EGUNDOKO](#) DESCOMUNAL
 dída [AZKAR](#) EN UN PISPÁS
 dirúerrementari [DIRUDUNA](#) ADINERADO

dorù **DORUA** MOCHETA DE HERRAMIENTA
 dotoresì **DOTOREZIA** ELEGANCIA
 drúngulu **MOROKILA** FARINETA
 dúrdurekaka **MIHURA** MUÉRDAGO
 durúndu **DURUNDA** RUIDO DESAGRADABLE
 dustíbearren **OZTA-OZTA** A DURAS PENAS
 dustíriko **DENETARIKO** DE TODO TIPO
 ederrà **GEZURRA** TROLA
 egáberan módun **NAHASTUTA** HECHO UN LÍO
 egúena **OSTEGUNA** JUEVES
 egúrate **EGUERDIA** MEDIODÍA
 egústena **ASTEAZKENA** MIÉRCOLES
 ékilikue **ADOS** OKAY
 emókai **OPARI-GAI** OBSEQUIO
 énbraaxe **HEGO HAIZEA** VIENTO SUR
 enbrásu **ENBARAZUA** ESTORBO
 énbre,-a **EMAKUMEA** MUJER
 endrésa **TXUKUNDU** ORDENAR
 epértargi **IPURTARGIA** LUCIÉRNAGA
 epértariñe **GELDIEZINA** CULO INQUIETO
 epertíkere,-a **IPURTIKARA** AGUZANIEVES
 eratzi **JORRATU/LARRUTU** ESCARDAR/DESOLLAR
 ernékatza **ERNAMUINA** BROTE
 eróstan iñ **EROSTATU** LLORIQUEAR DEL PERRO
 errebésu iñ **OKA EGIN** VOMITAR
 erregaterè,-a **ERREKARDARIA** VENDEDORA DE
 - MERCADO
 erretálle,-a **ERRETEILA** RETEJO
 errikoaxe **HEGO-HAIZEA** VIENTO SUR
 errubede,-a **GURPILA** RUEDA
 errúsio **IHINTZA** ROCIO
 eskóbaki **ESKOBIA** RETAMA
 espartínek **ABARKETA** ALPARGATA
 espatè,-a **ITEULIA** TÁBANO
 éstimu **MAITASUNA** APRECIO
 estò **NARRA** TRILLO
 estramíñe,-a **ASKA** PESEBRE
 estrapatzù **ESPARTZUA** ESTROPAJO
 estroposù **BEHAZTOPOA** TROPEZÓN
 etèt **KONTUZ** CUIDADO
 eulè **EHUELA** TEJEDOR
 éup **EUP** HOLA
 eurísiri **EURI-ZIRIA** LLOVIZNA
 faltrikére,-a **PATRIKA** BOLSILLO
 fasill **ERRAZ** FÁCILMENTE

fatxádas **GANORAZ** CON FUNDAMENTO
 firifarà **XAHUTZEN** DERROCHANDO
 galapè,-a **ZAPARRADA MOTZA** LLUVIA BREVE
 galiñére,-a **ARASA** APARADOR
 garandù **GARANDU** DESMENUZAR
 garbikusì **GARBITASUNA** LIMPIEZA
 garibáldi **BALDARRA** BALDRAGAS
 garrantziótu **GARRANTZATU** RANCIARSE
 gasúnaske,-a **GATZUNÁSKA** SALADERO
 gatzapù **ERBIKUMEA** LEBRATO
 gáusubeten **LASTER** DENTRO DE POCO
 gedár iñ **DEITU** LLAMAR
 gestáaarri **ZORROZTARRAI** AFILADERA
 gorbísta **BERRINDARTU** RECUPERARSE
 gordoselà **ATERKIA** PARAGUAS
 grasi **GRAZIA** GRACIOSIDAD
 grasibakò **GRAZIA GABEA** SOSO
 grásik **ESKERRAK** MENOS MAL QUE
 gurebéste **NAHI ADINA** CUANTO QUIERAS
 ibillíporibilli **IBILTZEARREN IBILLI** ANDAR POR
 - ANDAR
 ierò **GARRAIATU** TRANSPORTAR
 igurtzi **IGURTZIA** FRICCIÓN
 igusì **MASAJEA EMAN** MASAJEAR
 ihetargì **ILARGIA** LUNA
 ilandérak **ANDRAZKO DANTZARIAK** BAILARINAS
 illéna **ASTELEHENA** LUNES
 illúndi **ILUNABARRA** ANOCHECER
 ingetù **ESTUTU** PRESIONAR
 ípittu **PATXADA** SOSIEGO
 iregarlè **IGARLEA** ADIVINO
 itxundù **ETZAN** TUMBAR
 itzebagì **EBAKIA** LLAGA
 jentemodù **JENTE MODUA** CLASE DE GENTE
 jére **OTURANTZA** BANQUETE DE FIN DE OBRA
 kakárraldo **ARKANBELEA/KARRAMARROA** CIERVO -
 - VOLADOR/GRADA
 kantzásio **NEKEA** FATIGA
 kaparrà **KAPARRA** GARRAPATA
 kárra **LASTERKA** CORRIENDO
 karù **GARESTIA** CARO
 kaskà **ZARTATU** QUEBRAR
 káskaragarra **TXINGORRA** GRANIZO
 káski **HARAGI USTELA** CARROÑA
 kasurekò **ADIBIDEZ** POR EJEMPLO

kausk iñ **HOZKA EGIN** MORDER
 ketò **NEKAGARRIA** MUERMO
 kikildù **TXEPELDU** COHIBIRSE
 kilíkolo **AHUL** DECAÍDO
 kirikolatzà **TRIKUA** ERIZO
 kolkò **GOLKOA** SENO
 konortè **KORDEA** CONCIENCIA
 konorterà etorrì **KORDEA HARTU** RECOBRAR EL
 - SENTIDO
 koxì **ESKURATU** ATRAPAR
 kújukujuke **EZTULKA** TOSIENDO
 kukúfrake,-a **KUKU-PRAKA** DIGITAL
 kúkuke **KUKUKA** A ESCONDIDAS
 kutiperiò **KINKA** TRANCE
 lanbrì **ZIRIMIRIA** LLOVIZNA
 landamiñè **LANDAMINA** PENSIL
 lántzarra **BELARDIA** HERBAZAL
 lantzémiñen **NOIZBEHINKA** DE VEZ EN CUANDO
 laprást iñ **IRRISTATU** RESBALAR
 lar **GEHIEGI** DEMASIADO
 laskì **UTZIA** DESALIÑADO
 laskittù **ZAPUZTU** ESTROPEAR
 léba **AXOLA** IMPORTANCIA
 lodòì **AINOA** CORNEZUELO
 lorínyaten **LIMURTZEN** ENGATUSANDO
 lótzorra **LOTSATIA** TÍMIDO
 lúki **AZERIA/AZKARRA** ZORRO/SAGAZ
 lúkibustena **LUKI-BUZZTANA** COLA DE CABALLO
 lukikerì **AZERIKERIA** ZORRERÍA
 lumatù **BIPILDU** DEJAR SIN BLANCA
 lurtxákurre **LUHARTZA** GRILLO CEBOLLERO
 májo **BAPO** INTÉNSAMENTE
 makarrà **KASKARRA** PEQUEÑO
 mákiña bat **MAKINA BAT** ABUNDANTE
 mamitzù **MAMITSUA** CARNOSO
 mamúkiò **MALBA** VIOLETA
 mámurri **MAMURRA** MIGAJA
 mantzò **OTZAN** TRANQUILO
 maríartasi **IPURTSARDEA** TIJERETA
 márítxu **MARITXUA** AFEMINADO
 marmarrà **MARMARRA** REFUNFUÑO
 marminttòì **SUKALDE LAGUNTZAILEA** PINCHE
 martì **MARTXOA** MARZO
 martítzena **ASTEARTEA** MARTES
 matéri **PASMOA** PUS

matérittù **INFEKTATU** INFECTAR
 máye altzà **MAHAIA JASO** LEVANTAR LA MESA
 meastù **BAKANDU** ENTRESACAR
 mendotzà **MUINO** OTERO
 mengelà **MENGELA** DÉBIL
 metáitturri **METAL-ITURRIA** FUENTE FERRUGINOSA
 mikè **MIKA** URRACA
 millégoro **MIRAKULUA** MILAGRO
 mingortù **MINGORTU** VOLVER A DAÑAR LA HERIDA
 míske **MIAZKA** LAMIENDO
 mistò **POSPOLOA** CERILLA
 míxerra **URTXINTXA** ARDILLA
 morrósko **MORROSKOA** MOCETÓN
 mostátze,-a **MUTURRA** MORRO
 muskillè **MUSKILA** TRONCHO
 nágik atarà **NAGIAK ATERA** ESTIRARSE
 nardakè,-a **MUKIA** COSTRA NASAL
 narra iñik **NEKATUTA** AGOTADO
 nayè **UGARI** ABUNDANTE
 nítakipa **NIK DAKIT BADA** QUÉ SE YO
 nóntzabarri **LOTSAGABEA** COTILLA
 ogigastàì **ERBINUDEA** COMADREJA
 óidalau **HANDIXKOA** BASTANTE GRANDE
 óídales **EDERTO** BASTANTE BIEN
 ólasekorik **HORRELAKORIK** OTRO TANTO
 ollogorrà **OILAGORRA** BECADA
 ónbre **JAKINA** POR SUPUESTO
 opetzì **ESKAINI** OFRECER
 oratù **HELDU** AGARRAR
 ordotzà **APOTEA** VERRACO
 órkonpon **HOR KONPON** ALLÁ TÚ
 orkorò **ERPURUA** DEDO PULGAR
 órsikeranbere **KAKA ZAHARRA** ME CAGO EN
 ósti **ARRAIOA** LA HOSTIA
 ótornu **TXORROTXIOA** TRINO DE PÁJARO
 paparrà **PAPARRA** ESCOTE PECHERA
 pápau **KOKOLOA** TONTAINA
 paráje **GERTU** CERCA
 pasadisù **ISTORIOA** ANÉCDOTA
 páxe **PAXA** PAÑAL
 pentzápentzabarik **PENTSATU GABE** A BULTO
 pépetxin **KASKABELTZA** CARBONERO
 petraldù **ZAKARTU** VOLVERSE INTRATABLE
 porrót iñ **PORROT EGIN** FRACASAR
 potíngo **POTXINGOA** CHARCO

potixè	POTIZA	BOTIJO	tripasórrik	KURRUSKAK	RUGIR DE TRIPAS
pótri	LOKATZA	BARRIZAL	troké,-a	TROKA	BARRANCO
saburrerì	HONDAKINA	SOBRAS	trokotzà	TROKOTZA	TOCÓN DE ÁRBOL
sakósta	SAKONUNEA	HONDONADA	txánke,-a	ZANGOA	PIERNA
sálle	SAILA	TRECHO	txantelà	LUR ZATIA	PIEZA DE TERRENO
saltamatxíno	MATXINSALTOA	SALTAMONTES	txíkere,-a	KIKARA	TAZA
salúnbra	SALATU	DELATAR	txikerrà	TXIKIA	PEQUEÑO
sanbédarra	ZAIN-BELARRA	LLANTÉN MENOR	txíndorra	TXANTXANGORRIA	PETIRROJO
sapaterúegurre	ZAPATARIEGURRA	BONETERO	txirpillotè,-a	TXIMELETA	MARIPOSA
sapokerì	AZPIKERIA	JUGARRETA	txíu	FIU-FIU	ONOM. PARA ACERCAR EL GANADO
saranà	ZARANA	CESTO GRANDE	txixíposo	TXIXA-PUTZUA	POZO NEGRO
sargorì	SARGORIA	BOCHORNO	txókine	ZOTINA	HIPO
saskelá	ZIKINA	GUARRO	txokorrà	PURUA	PURO DE FUMAR
saskillerí	ZIKINKERIA	SUCIEDAD	txóminbedarra	TXOMIN BELARRA	BARRABÁS
sastraké,-a	SASTRAKA	MALEZA	txoríabole,-a	TXORIMALOA	ESPANTAPÁJAROS
seguntrása	DIRUDIENEZ	AL PARECER	txótorra	ELUR PUNPALARIA	NIEVE QUE REBOTA
segúrubere	SEGUR ASKI	AL PARECER	txúrrunplin	ZURRUTA	TRAGO
sekorrá	ZEZENA	TORO	txústa	ZURRUPATU	RECHUPE
semendí	AZAROA	NOVIEMBRE	txut	TXUT	UF(POR CALOR)
señé	HAURTXOA	NENE	udégoyena	UDAZKENA	OTOÑO
serrapollére,-a	ESTEKAGAILUA	CIERRE DE FALDA	ugér iñ	IGERI EGIN	NADAR
sesillé	OTSAILA	FEBRERO	ugérdo	GIZONEZKO ZIKINA	MUGRIENTO
siéles edàn	ASKO EDAN	BEBER MUCHO	urgerixò	IGELA	RANA
siertú	ZIUR	EVIDENTE	urkè	URKA	APAREJO SOBRE ALBARDA
silbotá	ZILBOTA	PANZA	urruмедè,-a	ERREMUSKADA	REFUNFUÑO
sintz iñ	ZINTZ EGIN	SONARSE LAS NARICES	urrusè	URRIXA	TERNERA
sorakáme,-a	OHAZALA	SOBRECAMA	uyè	OIA	ENCÍA
sórki	ESKUTRAPUA	TRAPO DE COCINA	xápi	XAPI	SAPE
sugalindè,-a	SUGANDILA	LAGARTIJA	yakanà	JAKANA	INAPETENTE
súnsun	TXUTXUAN	BUSCANDO	yáketa	-Z GERO	YA QUE
supéstarra	SUPAZTARRA	FOGÓN	yantropè	JAN SENDOA	COMIDA SUSTANCIOSA
sustentzí	GANORA	FUSTE	yaskì	ZARPAILA	ANDRAJOSO
sustentzíbako	GANORAGABEA	INSENSATO	yaubekindù	JABETZAZ ARDURATU	MOSTRARSE
tánbolintto	BATEKO URREA	AS DE OROS	-		DUEÑO
ténple	GORPUZKERA	CUERPO	yísturi	TXIMISTA	RAYO
ténpletxarra	GORPUZKERA TXARRA	DECAIMIENTO	yolasà	JOLASA	BAILE
tertzìos	GARAIZ	A TIEMPO			
tirriñè	TUPINA	MARMITA			
tómaki	TOMAKI	FUERA PERRO			
tomaterù	TXITA HAZIA	POLLUELO			
trentínbako	GANORAGABEA	SIN FUSTE			
trentiñè	ANDANA	FUSTE			
trillù	UGARI	ABUNDANTE			
trimíntza	SUNTSITU	DESTROZAR			
trintzapurtù	BIRRINDU	DESTRUIR			

Níkolás

Óin dala ez horrenbéste urte, gérrosten edozélan bere, goiko auzoko Níkolasek, beran frutá arbolak gobérnaten émote aun egune, aste, hile ta úrtek. Mutílzaharra bâkarrik bixi zan sagar árbolak, madárik, íkok, okéranak, íntxurrek, keríxek, milekótak, gaztáinak, urrétzak ta gáriteko frute-frútuk bátzetik.

Doia auken umetárik; pasentzi bere bai. Kare ta satsâ zabaldu, erramâ ta kimerî inaustu, txôrik uxetu, bendêje saldu, beharríte zer dan baekin. Baia beti dáules baiáran bât, beran mundútxu polit horren íngerun ilúnune bat egon, ásau ez dála. Gauéro bátanbatek lapurretân íte autzen ságardiñ.

Detálle apur betéaz ésateko, beran burutazino kóntakot:

-Honetxen sagárrondon sagárrak ûmotu-datez. Biher otzâreaz nator hórretxek bellégik bátzeko.

Ta húrrengo egunen, árbolan parera heldu zánen, sagárrak fálta. Lurréradi para jáusi ete dîren íkusteko ta errásturik béres. Horretara, Níkolasek:

-Ze krîsto pásten da hemen! Hau ez dako íten Níkolaseri! Atrebentzî ber dau nónok hólaurik niri íteko!

Níkolasek euken hasárraldi! Húrrengo egunen, beran ságardire buélta ta seguru égoteko, lau bet árbolatako sagárrak konta ta kontâ ibil san, átzalde erdin. Súsmo ínte jon san húrrengo góxen, ta bai, lapurretân íte autzen gauéro. Páste ákona irentsi eziñik, herrire baja ta tabernân sartu zan laguntzino bátzekotan. Berbarik ez; egunonik bere emôn barik, barreko mostradoran ukubilkada derditzedu bêt emo aun eta gixon handî te indertsû záne, dardâr í auden básuk ta botílek. Bígarren ukubilkede jáurtateaz batera...

-Herri honetan..! Herri honetan... lapúrrek dauz! - esa aun, sokorrúke, beran onétik urténta.

-Trankil Níkolás! -bóta autzen tabernarik. **-Trankil gixona! -**barriri bere. Baia nôk tenpla gure Níkolás?

Herrin, bátanbat txúflarako prest óngo zánik apróbako aun batek baino gíauk. Baia frute bein te barriri gáuetan óstuten iñor ibili áukenik ezin zán sinistu. Tabernako kea ta berbótsan árten, dánan konbertsazino Níkolásen trântze zan. Eta hán non, lapurretan êkite áuden morroi biek bere bertân zirela. Lastêr heldu aken bélarrire zélan Níkolás gauen eskopéteaz itxêdoten óngo zan ságardiñ, Félis ixeneko bateri koménta áutzenetik.

-Ézik hólaurik iñ te emóeik parte! -esan í autzen Félisek. Baia Níkolás sutúte, ártek hartu eziñik zález, beranên ségite aun:

-Gaur gauên jákingo dau bátanbatek Níkolás nor dan! Hán ixau naz eskopéteaz, lapúr madariketú garbítuteko prest!

Lapúrrek lastêr í auden Níkolás jóдитеko plana. Demóninon itxúre hartúte, kátekaz astrápalaka Níkolásen etxerântza presénta ta kaka daríola eskápako akela pentsa otsuen. Trápu zaharrakaz jantzite, burun adárrakaz, aurrégik gorri-gorri pîntata, hâik euken tráze, bildurre émoteko moduko, siertu. Ta, gaueko hirúrek aldera íxau zan, hôr doz Níkolásenerantza, ásautik kátek lurretik daríola zaratáka, parajetú ahala, sáno ilun íte áuleko, estrátza zaharretik ze etórren íkusten ez bázan bere.

Zêr iauken baia Níkolasek? Lastêr entzu ausen kate-zaratak. Baia iluntasunek ez autsên ezer íkusten ísten ta beraganántza zarátok parajetu ahala larrítû akaba in zan. Bihotza bere kánpora sáltu émoteko púntun oki aun entzu áunen:

-Satanas! -Zêr gurok Barrabas?

-Madáripén daun Níkolás, lotu ber juk kátekaz ta éron ber juk narras!

Níkolasek entzun ezeze ikusi bere mâjo ikusi auzen demónino bíek ta oso osôn pentsa otsun infernuko surtera éron gure audela bera, di-da baten.

-Mekásuen-zotz! Hau da komédi! -esânta, jáurta aun eskopéte ta jísturi baño aríñauko karraderê i aun etxeko álbategetik barrure sártuteko. Béste bíek átzetik, kate hotsak éurekaz daríola, Níkolasek álbateraño i auden kárta. **-Arin in dozu ta balio ixentsu!**- esa autsen lapúrretako batek. Béstek:

-Osten, gêuez étorko zinen infernure áton!

Ta aten, daun-daun-daun gólpeka zírela itxi auden dardáka gixona.

Níkolasek pasa aun larríune. Hiru egûn emo auzen etxétik bere urtén barik. Láugarren egunen, ate kontuz zabaldu te étxaurrera urte áunen, beran árbolatako fruta dának batúte, ezêr barik lotu zala kónturutu zan.

-Hólasekorik, pasa íteko bere!

Hórtik atara kóntu, zaharrak esa aun modun:

-Ibíladi lo ta jángok mehe!

Zuhur ez dabílenak, negar in berko dau mundu honetan, béne-bénetan. Ez ibili amesetan!

Burúbako gixona

Bazan, béñola, sáno behartsu zan gixon bat. Behar in te behar in, baia beti gáine pobre íxeten ségite aun. Egun beten, esperántzarik áren bere lótzén ez ákola, Jainkon bíle jóte akórda akon; hólan, beharrixen gorrin, noz árte bixi bérko ete aun pregúntateko idéan.

Ibili por ibili, baztarrikandar, nora don bere estákile, derrepéntén, lóbo batéaz i aun tópes:

-Egunon, hankabiko! Jakiñ leite zetan zabiltzézan hónetatik bídetatik? -pregunta autsen lóbok. **-** **Jainko topa guren nabil!** -esa autsen gixonak- **Neure pénak konta gurotseaz!** Béstek: **-Ba, tópaten bádosu, esáiotsozu esétuten dozule gosek hilik daun lóbo bat; ménditen ta básotan, játeko apur bet**

bíle ahalegínduten dan arren, kópurik apénas íten dáune. Noz arte ibil ber dot ba nik hólán, gosekilik? Berak sortu bánu, emon deistela játeko apur bet, koño!

– Ésangotsut! – kontésta autsen gixonak ta áurrera mártxa aun beran bidétik.

Mortu gátxak korrídu auzen ta bidézidortxu beteri segíke, basoko etxétxu betera ailéga zánen, átetan jesarríte neska bat topa aun; polite sano:

-Egunon! -bátak.

-Bai bánekiñe non! -bígarrenak, beran kolkorako.

– Nora o baia, hónetan bídetan? -pregúnta autsen neskek, háitetatik mendi mortutetik iñor preséntako akon úste handi barik.

– Jainkon bíle naiona! -bóta autsen gixonak.

– Májo! Íkusten bádok, emóiotsek nire barri. Ze in ber joat nik? Esáiok bádala neska gazte bat, bururik altxa eziñik dáune; osasun ona dékon arren, aberatsa ixénta gánera, tristeziak jóta dala.

– Étorko nona barriro haiñ épaiaz! -esa autsen gixonak. Ta áurrera tirétu aun.

Solo ta errékak pasa, baztárrak korridu te korridu; errío ertzen egon arren, errámak ihertúte eukézan árbola baten parera heldu zan. **– Nora zoz egáberan modun, nora jo bere ez dakíxule, ibili te ibili?** -pregúnta autsen garratz, árbolek.

– Jainkon bíle no! -braust, gure gixonak.

– Jainkon bíle, dinozu? Lotu apur beten! Hólán báda, mesede bat in ber zistikez. Jainko tópakózunen, zéurek ezeze, néurek bere esáiotsozuz: erréka baztarren hasiko nazela, baia desesperata naule sikun-sikúez, udégoiena bixi dot urte oson. Nóz berdátu ber datez orri bárrik ba?

Gixonak beran mártxe hartu aun barriro eta akaburik bere ez éken paráje látsak kurtzéa osten, mendi beten azpin, hatx handi bateri bizkerra éutzola, nor eta Jainko, hantxe; éukon argitasunek itsútute áule, danan jaue. Ézteit erreberentzi edo zélau mogíkune áurrekalden ínte, Jainkori bérbaten hasi akon morroi:

– Beorrek jústuau ixen bérko aule ésatera natorko Jaune; adíkune bákarra erábilite aitu berko auzela beorrek sortuko dának, bátzuri géiau ta bésteri gitxíau partidu barik.

Arnase bere estútuteko bésteko ixíllune baten ósten, argitasun handíenetik i autsen berba Jainkok:

– Kontsidéra dot zure kasu te zu zoriontsu ínte pentsa dot! Óíndik áurrera, aberastu akaba íngo zaitut! Zoz ta disfrúta!

– Eskerrík asko Jaune, eskerrik asko! Baia, béste zera bere konta beharren nako beorreri.

– Béste zer dekozu burun ba?

– Ba, -gixon gixajo hasi akon- , lóbo gosetu, neskátriste ta árbola lehorran kásun gánerako beorren épai itxédoten dekoazela ta...

Jainkok, ondo pentsa osten, banan-banan, bakotxari ze konta esa autsen gure gixonari te buélta zan átzera, hemétiko áldeko lehéngo bídetatik, barriro bere Jainkori eskérrak emónta.

Etxera biden, lehengo lékun topa aun árbole.

– Jainkok nire kasun gánera esan dotsu ezer? -pregúnta autsen erréka bazterrekok.

– Bai. Zure sústraiten zorro bete urre daule esan daust. Ta atara, ta sústreik lurren sakon zabaldu daitzuzen, bátanbatek hori urre hori éron arte, ez zarala sékule berdétuko!

Áurrera tirétuteko pausu emókeran... – **Ez jon baia!** -esa autsen árbolek. – **Érdu, ta atara iostozu ba zorigorreko urre hau aspítik. Zu aberástuteko béste urre dozu berton ta hálán, ni bere orri bérdekaz jántziko naz.**

– **Séntitot baia ezin dot!** -kontésta autsen gixájok. – **Jainkok suberte ona emon daust ta etxera buélta ber dot lemaixélen.**

Láster aldéndu zan, hárako neska ederrenera heldu zan arte:

– **Ba jekok ezélau barririk niréztak ala?** -pregúnta aun andrek, gixona íkusteaz batera.

– **Bai horixe! Jainkók esan jostena, heuk esana hólán dala. Baia trísté óten segidu bérkona antza, maitasun hartú-emonan fáltan házelako. Bátan batéaz buztertu ta bakardadéok uxétuteko gauza íxau dan morroi bet batu bérdonga ta éz haz trísté égongo áurrerantzen. Zoriontsu bíxiko haz betiko!**

Hau esan ta parétik arránkatera dóla...

– **Ba, gera hadi néuez! Hólán bíok íngozak zoriontsu ta éz jakuk ezer fáltako!** -proponidu autsen andrek.

– **Ezínjotena! Hik merezi dona baia ézjotena dénporarik! Jainkok subertoso in niona ta áurrera naiona!** Alkarren ixénak bere zéintzuk zíren argitu barik eki autsen íbilteri gixájok.

Áurrera dóla, lóbo goséti urte akon biderdire:

– **Zer? Topa dozu Jainko? Ze nobedade dakastozu ba?** -pregúnta autsen sério.

– **Zúez egon osten, neska polit bet ta árbole ihertu bet bere topa nauzen. Neskek Jainkori beran tristezi zena zan pregúntateko eskatu austen. Aberatsa ta gazte ixénta, zer fáлта ete aun. Árbolek bere, erríó ertzen egónta, zetátik-zetara ez dakózen orri berdek hazten pregúntateko eskátu eusten. Jainkon errekádukez natortsue ba. Árbole imin dot jakitun beran azpiñ bátanbatek atara beharreko urregorritzko zorro zélan dekon. Ta neskeri, berbaz-berba, Jainkok esaneko ekar dotset, morroi on baten estímaziñok kénduko i dotsoz tristézik. Opétsi daust beráaz bízten lótute baia ezetz esan dotset ze niri Jainkok merezi dóten suberte ona emon daust ta áurrera tirétu dot, neure pausun; zeuana.**

– **Berba lar ítózu zuk! Nítzako ze plantéa dótsun pregúnta dot nik?** -bóta autsen lóbok, bekóki ilundúte.

– **Ba, gosek tragáta íxengo zarala áurrerantzen bere, burúbako gixon bat zauana étorko dátsun arte. Ordun páraiko i zara Pépeles!**

– **Kóño!** -musturre okertu te, ze pentsa ezen itzi aun pizti hasíkeran. Baia, tápa azérta aun Jainkóaz:

– **Zeu baino burúbakoaurik énei ezetu mundu honetan eta...**

Eta jan i aun burúbako gixon gixajo, lau kóputen.

Juan Tumányan armeniarra. 1864

Berben sailkapen hirukoitza:

Fuente ya.tor.du a.fa.ri bi.xar.du.ne Ba.ki.o _____ =====	pla.ter.ká.de nes.ká.to pe.ri.pé.si E.ran.dí.o _____ =====	á.rru.tze gó.ra.ño só.tze.rre.men.ta.ri E.léi.xal.de _____ =====
tonalak	paroxitonoak	melodikoak

Esaldietako azentu eta tonoarena:

Lasterdatorkû- udébarri- bastérrotan.

-Berba hasierako silaba eta talde hasierakoa behe tonotan.

Óindikáurrera- nâukesangotzuet- sebidekoyû.

-Esaldi honetan, ^ txapela adierazten da gorriz, galdegaiaaren kokagunea nabarmentzeko.

-Amaierako azentu kamutsa ` ikurrez dago. Azken puntuak ere gauza bera adierazten duenez, jarri gabe ere kontutan hartu beharrekoa da.

Kuadrîllejúntatengintzesan- kántatenyóteko.

-Galdegaia guneko tono altura heldu ostean, amaierako azentu kamutsera arteko íbarra sortzen da melodikoki.

Bértisen- meseberesuspendidûiñíauden.

-Taldea fonikoaren azken silaba luzatuz eta ¨ tartea eginda gauzatzen da.

Gêyengústatendátena- lentéjeda.

-Berba markatuak ez dute euren sílaba áltua galtzen inoiz eta tonalek (plurala adieratzeko) paroxitonotu egiten dira.

	Morf. aurre-aurre azentuatzailea	Tonala	Tonala	Morf. aurre azentuatzailea	Tonala
Ba.ki.o	ba.kí.os.ta.rra	Ba.ki.on	Ba.ki.o.ra	Ba.ki.ó.tik	Bakioko
Ba.ra.kal.do	ba.ra.kál.dos.ta.rra	Ba.ra.kal.don	Ba.ra.kal.dora	Ba.ra.kal.dó.tik	Barakaldoko
Ba.ri.ke	ba.rí.kos.ta.rra	Ba.ri.ken	Ba.ri.ke.ra	Ba.ri.ké.tik	Barrikeko
Be.ran.go	be.rán.gos.ta.rra	Be.ran.gon	Be.ran.go.ra	Be.ran.gó.tik	Berangoko
E.ran.dí.o	e.ran.dí.os.ta.rra	E.ran.dí.on	E.ran.dí.o.ra	E.ran.dí.o.tik	Erandioko
Ge.txo	gé.txos.ta.rra	Ge.txon	Ge.txo.ra	Ge.txó.tik	Getxoko
Gor.lis	gor.lís.ta.rra*	Gor.li.sen	Gor.li.se.ra	Gor.lís.tik	Gorlisko
Ka.ti.ke	ka.tí.kos.ta.rra	Ka.ti.ken	Ka.ti.ke.ra	Ka.ti.ké.tik	Katikeko
Lau.kis	lau.kís.ta.rra*	Lau.ki.sen	Lau.ki.se.ra	Lau.kís.tik	Laukisko
Le.mois	le.móis.ta.rra	Le.moi.sen	Le.moi.se.ra	Le.móis.tik	Lemoisko
Le.yo.a	lé.yos.ta.rra	Le.yo.an	Le.yo.a.ra	Le.yo.á.tik	Leyoako
Lo.yu	lo.yú.os.ta.rra	Lo.yun	Lo.yu.re	Lo.yú.tik	Loyuko
Mun.gi	mun.gí.os.ta.rra	Mun.giñ	Mun.gi.re	Mun.gí.ttik	Mungiko
Plén.tzi	plén.tzi.os.ta.rra	Plén.tziñ	Plén.tzi.re	Plén.tzi.ttik	Pléntziko
Por.tal.te	por.tal.té.ta.rra	Por.tal.ten	Por.tal.te.ra	Por.tal.té.tik	Portalteko
San.túr.tzi	san.túr.tzi.a.rra	San.túr.tziñ	San.túr.tzi.re	San.túr.tzi.ttik	Santurtziko
Sés.tau	sés.tau.ta.rra	Sés.taun	Sés.tau.re	Sés.tau.tik	Séstauko
So.pe.la	so.pé.los.ta.rra	So.pe.lan	So.pe.la.ra	So.pe.lá.tik	Sopelako
Ur.du.lis	ur.du.lís.ta.rra*	Ur.du.li.sen	Ur.du.li.se.ra	Ur.du.lís.tik	Urdulisko
Ya.tá.be	ya.tá.bos.ta.rra	Ya.tá.ben	Ya.tá.be.ra	Ya.tá.be.tik	Yatábeko

*Ez du -ostar morf. onartzen.

Azentua eta tonua.

3.1

Berben mailan:

<u>Lexema tonala</u>	ume úmek	kamiño kamiñok	kuranderu kurandéruk	kirikolatza kirikolátzak
<u>Lexema paroxitonoa</u>	góрте górtak	karíñu karíñuk	elefánte elefántek	erremolátxe erremolátzak
<u>Lexema melodikoa</u>		bésape bésapek	eléixalde eléixaldek	káskaragarra káskaragarrak

3.2

Kasuen mailan:

Tonalak Noana, noganako, nogan, nona/noñe, nongo, nora, norako, nori, nortzat, seiñ, sena, seña, señeri, señetan, señetara, seri, sertzat, setako, setan, setara, nok, nor, non, seiñ, sek, seña, ser, seres

Markatuak Noanántza, noánaño, noñengándik, nosárte, señetátik, setáraño, setáraño

Aurre azentuatzaileak Nóaittik, nóas, nóintzet, nóndik, nóndikona, nóndinora, nóraño, nóraño, nósikona, nóstik, nóstiko, séaittik, séas, séasko, sédalata, séintzet, sélaseko, sélau, séntzat, señaaittik, señaas, señaentzat, seréntzat

Aurre-aurre azentuatzaileak edo **pluralari lotuak** Nórtzukan, nórtzukanako, nórtzukanantza, nórtzukanano, nórtzungan, nórtzuk, nórtzune, séintzuteko, nórtzune, nórtzungandik, nórtzuri, séintzuk, sértzuk, séintzun, sértzune, séintzukan, séintzune, séintzuri, séintzuten, séintzutera, séintzutetik, sértzuk, sértzuri, nórtzukaaittik, nórtzukes, nórtzuntzet, séintzutetik, sértzukaaittik, sértzukes, sértzukesko, sértzuntzet, séintzukaaittik, séintzukes, séintzuntzet, sértzuntzet

	Galdegai baiezko esaldian	Galdegai ezezko esaldian	Ukapena	Baieztapena	Ukapena	Egintza berrestuz	Egintza ukatuz
GAUR TRINKOA	a.ma.da.tòr o.gi.da.kàst u.mà.do.rò ka.mi.nòn.da.bill ni.rea.rre.be.dà	a.mà.es.ta.tòr o.gi.es.ta.kàst u.mà.es.to.rò ka.mi.nòn.es.ta.bill ni.re.a.rre.bè.es.tà	a.ma.es.ta.tòr ogi_estakàst u.mà.es.to.rò ka.mi.nòn.es.ta.bill ni.rea.rre.be.es.tà	ba.da.tòr.ra.mà ba.da.kàs.to.gi bà.do.rou.mè ba.da.bill.ka.mi.nòn ba.dà.ni.rea.rre.bè	es.ta.tòr.ra.mà es.ta.kàs.to.gi és.to.rou.mè es.ta.bill.ka.mi.nòn es.tà.ni.rea.rre.bè	a.to.ri.da.tòr.ra.mà e.ka.ri.es.ta.kàs.to.gi é.ron.do.rou.mè i.bi.li.da.bill.ka.mi.nòn i.xe.nes.tà.ni.rea.rre.bè	e.to.ri.es.ta.tòr.ra.mà e.ka.ri.es.ta.kàs.to.gi é.ron.dés.to.rou.mè i.bi.li.es.ta.bill.ka.mi.nòn i.xe.nes.tà.ni.rea.rre.bè
GAUR PERIFRASTIKOA	ai.ttè.ke.ros.dàu ni.rîe.mon.dàust neu.a.nàe.tor.dàst kù.ku.en.tzun.dòt gói.tti.ki.kù.sì.sai.ttùt	ai.ttè.kes.tau.e.ro.sì ni.rîes.taus.te.mòn ni.a.nàes.ta.to.rî kù.ku.es.to.ten.tzùn gói.tti.ka.sai.ttu.ti.ku.sì	es.tàu.ai.tte.ka.ro.sì es.tàust.ni.rî.e.mòn neu.a.na.es.tàst.e.to.rî kù.ku.es.tò.ten.tzùn gói.tti.ka.sai.ttu.ti.ku.sì	ai.ttek.e.ros.dàu ni.rî.e.mon.dàust neu.a.na.e.tor.dàst kù.ku.en.tzun.dòt gói.ttik_i.ku.sì.sai.ttùt	ai.ttek.es.tàu.e.ro.sì ni.rî.es.tàust.te.mòn neu.a.na.es.tàst.e.to.rî kù.ku.es.tò.ten.tzùn gói.ttik_e.sai.ttù.ti.ku.sì	ai.tte.ke.ro.sìn.dàu e.mò.nin.dàust neu.a.na.e.to.rî.es.tàst.in kù.ku.en.tzu.nes.tòt.in gói.tti.ki.ku.sìe.sai.ttùt	ai.tte.ka.ro.sì.es.tàu.in e.mo.nes.tàust.tiñ neu.a.na.e.to.rî.es.tàst.in kù.ku.en.tzu.nes.tòt.in gói.tti.ki.ku.sìe.sai.ttùt.in
BIHAR	a.màe.tor.ko.dà o.gi.é.kar.ko.dàu	a.màes.ta.é.tor.kò o.gies.tau.é.kar.kò	es.tàa.ma.é.tor.kò es.tàu.o.gi.é.kar.kò	é.tor.ko.dàa.mà é.kar.ko.dàu.o.gi	es.tàe.tor.koa.mà es.tàu.é.kar.koo.gi	a.ma_e.to.rîlin.go.dà ekarrîngodauogi	a.ma_es.tà.e.to.rî.in.go es.tàu.e.ka.rîlin.go_o.gi
INOIZ	a.màe.torten.dà o.gi.e.kar.ten.dàu	a.màes.ta.é.tor.tén o.gies.tau.é.kar.tèn	es.tàa.ma.é.tor.tén es.tàu.o.gi.é.kar.tèn	é.torten.dàa.mà é.kar.ten.dàu.o.gi	es.tàe.torte.na.mà es.tàu.é.karte.no.gi	a.ma_e.to.rîlin.tten.dà o.gi_e.ka.rîlin.tten.dàu	a.ma_es.tàu.e.ka.rîlin.ttèn
ATZO	aik.di.rù.eu.kèn ka.le.ne.bil.tze.sàn	aik.di.rù.é.seu.kèn ka.lé.ne.se.bil.tze.sàn	a.mak_e.seu.kèn o.gi_e.se.ka.rrèn	ba.eu.kèn.dén.po.rè e.kar.sen.dù.no.rî	e.seu.kèn.di.ru.nik e.sen.dù.ne.ka.rri.o.rî	i.bi.li.e.bi.llà.na.mà e.mò.ni.au.tzén_o.gi	eu.ki.é.seu.ke.ne.sèr e.ro.sì_é.seu.de.ne.ro.sì

1.- Galdegai, baiezko perpausetan, aditz-aurrean doa; azken silaba markatuz trinkoetan. Perifrastikoetan, aldiz, galdegaia bi gailur melodikoaren lehena markatzen da.

Ukagaia, ez+aditza aurrean, trinkoetan, marka barik eta tartea eginez. Ad.laguntzailearen eta partizipioaren erdian ukagaia.

2.- Baieztapena, trinkoetan, **ba+adizki** hasita eta perifrastikoetan, **ad.+ lag**. nabarmenduz azentuz eta aurreko tartetox doa. **Ja** gertatzen delako zentzua hartzen du.

Ukapena, aditza ezetxean eta trinkoaren zeln laguntzailearen azken silaba markatuz, gainontzeko elementuak tarte barik atzeratuz.

3.- Egintza berrestuz. Adizkiaren aurrean partizipioa jarrita trinkoetan. Eta perifrastikoetan, partizipioaren eta laguntzailearen tartean **egin** txertatuz. **Egintza ukatuz**, trinkoetan, partizipioa + ez + adizkia ipinita. Perifrastikoetan, ez + laguntzailea + partizipioa + egin.

Perpaus bakuna	Adierazpena	baitezkoa ezezkoa	Laster étorko dako lagune. Esteko alden giltze.
Galdera		Girusu nau yôte dëndara?	
Agindua		Íxus beingos errekaduk.	
Harridura		Au da ku ti pe ri o!	
Zalantza		Nitakipa sek ixen ber daun.	
Desira		Úxela edurre itte.	
Eskaria/aholkua		Ixen deixule suberte estúdiotan.	
Beharra		Bertiaraño yon bearren nau.	
Ustea		Loteri toka i aken.	
Ahala/ezina		Esingotzuet lagundu bier.	
Alborakuntza			
		hutsa	Ni báno; énei gíau.
		emendiozkoa	Estau yáten, esta osátuten.
		aurkaria	Baten burukomiñe, bésten logure dabill.(Alde batetik..bestetik... batzuk..bestek)
		kausazkoa	Umen sentzune, etzen entzune.(zer..a, non..an..)
		hautakaritzakoa	Edo sirt, edo sart, mogidu .(Ala..ala)
Juntadura			
		emendiozkoa	Gauc ingo dau laster eta mobidu gaitésen.
		hautakaria	Prast preséntako da ala trená gálduko dau. (edo, seiñ)
		aurkaritza	Etor nas baya énaude ártuko.
Perpaus			
Menderakuntza			
		zehar galdera	Yóngo sáran yakin gurot.
		osagarria	Éstaule turroi érosko, diño amak.
		kontzesiboa	Mendire arránka dun arren ez gara curitten ibilli.
		kausazkoa	Etxen lotu da min dékolako isterren.
		baldintzazkoa	Dirurik espádeku aurten estau bakasiñorik.
		erlatibozkoa	Entzun dósun kánte neuk ikisi gure neuke.
		moduzkoa	Esan géndun les atára da dana.(modun)
		ondoriozkoa(kontsekutiboa)	Ain dau errebéntata se loak bere artu esiñik dau oyan.
		helburuzkoa	Orri bete kóntu eskribidu dot súori léitteko.
		denborazkoa	Jubila sánen asi san arnas apur bet ártuten.
		konparaziozkoa	Pentra aun baño obeto atára akon esámiñe.
elkartua			

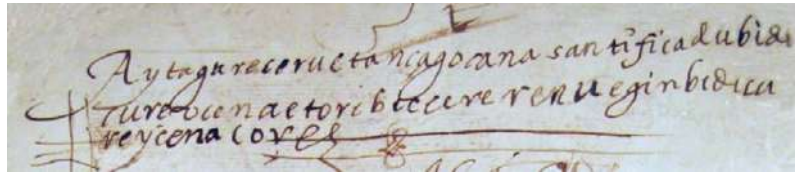
Jose Antonio Uriarte · 1857-1866

Plentziako bizkaierazko dotrina.

Aite gurea

Aite gurea, ceruetan zagozana,
santifiquedu bedi zure icena,
betor guguea zure erreinue,
eguin bedi zure borondatea,
celan ceruen, alan lurrean.

Egunean eguneango gueure oguie emon eguiguzu gaur;
eta parcatu eguiguzuz gueure zorrac,
gueuc gueure zordunei parcatuten deutseguetzan leguez;
eta ichi ez eguiguzu tentaciñoan yausten,
baye libredu gaizuz gacheric. Amen.

1610

Juan Cruz de Renteria.1804-1874

Plentziako dotrina eta sermoiak.

Aytagure

(Aytagure ceruetan cagosana),
icen bedi Santificadue ceure icena,
betor gugana ceure Erreiñue,
eguin bedi ceure vorondatea ceru eta lurrean.
Emon eguiguzu gaur gueure egunian eguneco oguie.
Parcatu eguizus gure zorrac
gueuc gure zordunai parcatuten deucegu legues.
Ichi es eguizu jausten tentaciñoan.
Baya libreu gaizus gacheric. Amen.

Aittegurè, séruten sáusena,
santifíka bedi sure usenà,
etôr bekigu sure erreñù,
înbedi sure borondatè serun ta lurrèn.
Emôiuskusu gaur egúneroko ogì.
Parkatû yoskusus sor dúsenak,
gure sordúneri gauk parkátuten dótzun les.
Ta ês geixus itzi tentasiñon yáusten,
baya gatxérik librâ bai. Amèn.

2026

Euskara atara plazara
dantzara uriboztarren itsasaldera
gure ondarea ez goaz galtzera
suspertu alkarregaz batera
ein daitten ama eta aitten
ulerbide maite gallen
egunerokoan.

Goazen ozen plana lotzen
euskal letra soinu hotsen
bai gogotsu bai aurrerantzean bere
gure hizkuntza izan daitten.

Herrigintzan umorez heldu gara hona
euskaraz ez bada ez da euskaldunona
hamaika udalerrion etorkizuna
orbizta gure nortasun euskalduna.

Perpaus bakuna

GALDERA

- Galdera arrunta	Ârrutze -yángu gaur? Yângu -árrutze gaur? Gáur -yángu árrutze? Árrutze yâningu -gaur?	Gáur ârrutze -yángu? Yângu -gaur árrutze? Árrutze gáur -yángu? Gaur yâningu -árrutze? Gaur árrutze yâningu ?
- Aukerazkoa	Gûrusu -néues-etorri	ala bertôn -lótzen sara?
- Baietza ala ezetza eske	Kendûdosu etzeko atase? Etzeko atase kendûdosu ?	

ADIERAZPENA

- Adierazpena baiezkoan   Nik e   **indoâs**-beárrak.
Yo *ya he hecho* las tareas. (...ahora descanso.)
- Nîk-**indoas**   beárrak!
Yo he hecho las tareas, no tú. / Menudo trabajo he hecho!
- Adierazpena ezezkoan   **Estôtgure**   yáteko ori.
Esa comida no la quiero.
- Orrek e   **estaki**-nora yon.

AGINDUA

Sôse-kóntus!
Dâtorrela-bera!
Labandû-barik!
Îndelle-berak!
Sâus-ixillik!
Indiun-dánon arten.

HARRIDURA

Au-dâ komédi!
Ôlasekorik!
Sêingotze-pa!
Sôkos-átzetik!
Âiko-kutiperio!
Âur-nor datórren!
Emôyona-troñu!

Perpaus elkartua

- a- Erlatiboa Entzun dósun dana a **gusurre dá.**
- b- Moduzkoa Âik gure dáuren les e **êsgeinke** iñ.
- c- Konpletiboa **Lastêr akábako daurela**-esan dauste.
- d- Kontsekutiboa **Ain-dâ** itzu ese áurrekoripere **estâun** íkusten.
- e- Baldintzazkoa Ondo ítten espâdu u **barrirô** in-bérku.
- f- Denborazkoa Kanpai entzun **dâunen** e larga dau mállu.
- g- Kausazkoa Bildurre **êukelako** lotu san etzen.
- h- Zehar galdera **Estêitt** sénbet balío daun orrek.
- i- Konparaketa Péntzaten dosúen baño **gátzau** da ori.
- j- Helburuzkoa Gu **êntzuteko** etor da áinbet gaste.
- k- Kontsesiboa Orréaittik e **ês larrittu** su.

Perpaus koordinatua

a) Juntagailuz

- a. 1. Kopulatiboa Íkustera yon ta **bertân** lotu.
- a.2. Disjuntiboa **Gâur** dator edo **estatôr** bápere. (ala)
- a.3. Adbersatiboa **Êsate** erresa da baya, **ítte** kóstaten daku gíau.
- a.4. Ilatiboa **Eurí** íngo dau, áaittik e **êsgos** pláyara.

b) Alborakuntzaz

- b.1 Alborakuntza hutsa **Êno** oira, **enâs** logure.
- b.2. Distributiboa **Estâu** ekarri txakurre, **es** seme, **es** gánoraripere.
- b.3. Adbersatiboa Bátzuk **iñ** in gure daure, béste bátzuri **bardin** dotze.

Aditz morfemak Menderagailuak

-aitti(k)	Ondo damútute aittik , estire errúkittuko.
-arren	Lágunte arren etor í da. Ondo egón arren , obeto guren gabiltzes. Konplétamente ondo iñ es arren, ítte da kóntu.
bá-	Arránka in bérku, yóngo bágara . Gúes básatos , asi maléte préstaten.
bá- .. bere	Emen gústure bánau bere , yon in bérkot. Okasiño bádeu , orrek lapurretan.
baño .. -au	Gu dánok baño géyau dalako deko. Aik baño gíau nokure daki.
baño obeto	Geuk gure ixen dún baño bere obeto atára daku. Suk baño obeto kóstako dat ítte.
béste	Supéste diru neupere bátukot. Gupéste iñ orduko su bere kántzako sara.
éran	Etor dákon éran apára dau okotzen. Sartu dan éran urten deittela átzes.
esen	Mobidu esen , gaue íngo daku. Entzun esen , setako asi bérbaten.
gáñe	Ak nik gáñe badaki. Su ni gáñe basara.
esik	Erosi esik estau yákitterik erresúltako daun. Ekar esik esgengi proba.
-keran	Etxera sartú keran emon dotzo takarradek. Esá keran iérri dotzet gusurre dabíllena.
-ko	Iñ ko , íntte dau. Atzo eros iko galdu du gaur. An ikus iko éleítte erres esplíka.
-la/-le	Atzo erosi aule , esan daust. Gero étorko dire la , diñe. Asko dekola péntzaten dau.
-leko/-lako	Gaixorik dáu leko lotu da etzen. Áren bere estékol lako estoskulágunten. Bádal lako oki dot baya dude sartu dast.
-lekon/-lakon	Ólan dal akon egon su. Éstal akon egon nas baya bera da.
les	Estau beti gure dun les úrteten. Seuk esan dósun les in dot. Topa déuden les ésteude ítzik.
modun	Aik in dauden modun estau ítterik. Gu bixi gintzésan modun gaur esta iñor bixi.
-n	Ikusi in ber, étorko dan . Ori entzun néndunen , desidídu nendun yóte. Seme etor sánen , yagi nintzen. Ámen gaus, nos buéltako dan , kalkúla esiñik. Gáusubeten ia étorten dákun arraindune.

-n	Topa dós un erleju, esta seure. Bóta dáuden en ondákiñe éurek batu deyela. Yakiñ gure nauke esana in dós un .
-n ala es	Ikus gure nauke élduko díren ala es . Pentza lagundu al íxengostós un ala es . Akába dós un ala es , pregúnta dot.
-na	Bier étorko dá na , esta gure lagune. Íngo dá unen péntzun básaus, argi dekosu.
-neko	Iñeko bearrak posa émoten dosku. Áurrera tirétu ber du; iñeko íntte.
-nen	Ikusi nós unen kónturutu sara áton. Etor sán enen asi san asárrakuntze.
-nerako	In dós unerako ondo paga dotzue. Etor sara nerako yónta on da.
-netik	Emon dá unetik tasa dotzue. Ikusi á unetik dabill beran átzetik.
-nes	Etorri in dán es , lotu deittela géues. Esan doskue antzadá nes dana.
-nik	Esgendun pentsa étorteko síren nik . Estotzet entzun datórren nik . Estot péntzaten íngo dá unik . Dá unik ónena merkéen.
osten	Fábrikera yon osten geittu auden etzétik.
se..	Éno, se belu in dat. Éni ekarri, se esteitt non daun.
ta/te	Saus geldi se ésengi bákarren eser áurreratu. Íxu gurúsune, bardin daus te . Sókos ariñ, larri deu te . Sartu barrure, otza ítten dau te . Gósan etzera, sáno belu da ta .
-ta ósten	Su entzú te ósten atára nendusen kóntuk.
-te	Apurtú te ekarraun déndatik.
-te	Ixíldute dosu ónena ólauten.
-te arren	Paren es íkuste arren oyan sártuko nittike. Séuser í tte arren asi dot bear au.
-teas batera	Euri á steas batera urten daude karakólak.
-tek	Negar í ttek , estotzu lagúnduko.
-teko	Ariñ buéltate ko eskatu doskue.
-teri	Ólaurik ikusi és teko , bestala etzen lotu. Gusúrrek és ateri emon dotzo.

IZEN-MORFEMAK

DETERMINATZAILEAK

a) Artikulua

Singularra:	-à	-è	-ø	Plurala:	´-k	ástok, éskuk, lékuk, kantzontzáilluk
	txala	mutille	esku, léku		´-ak	txálak, gixónak, okéranak, sának
					´-ek	mutillek, kaltzetíñek, fñiek
					´-ok	gixónok, txaláok, astóok

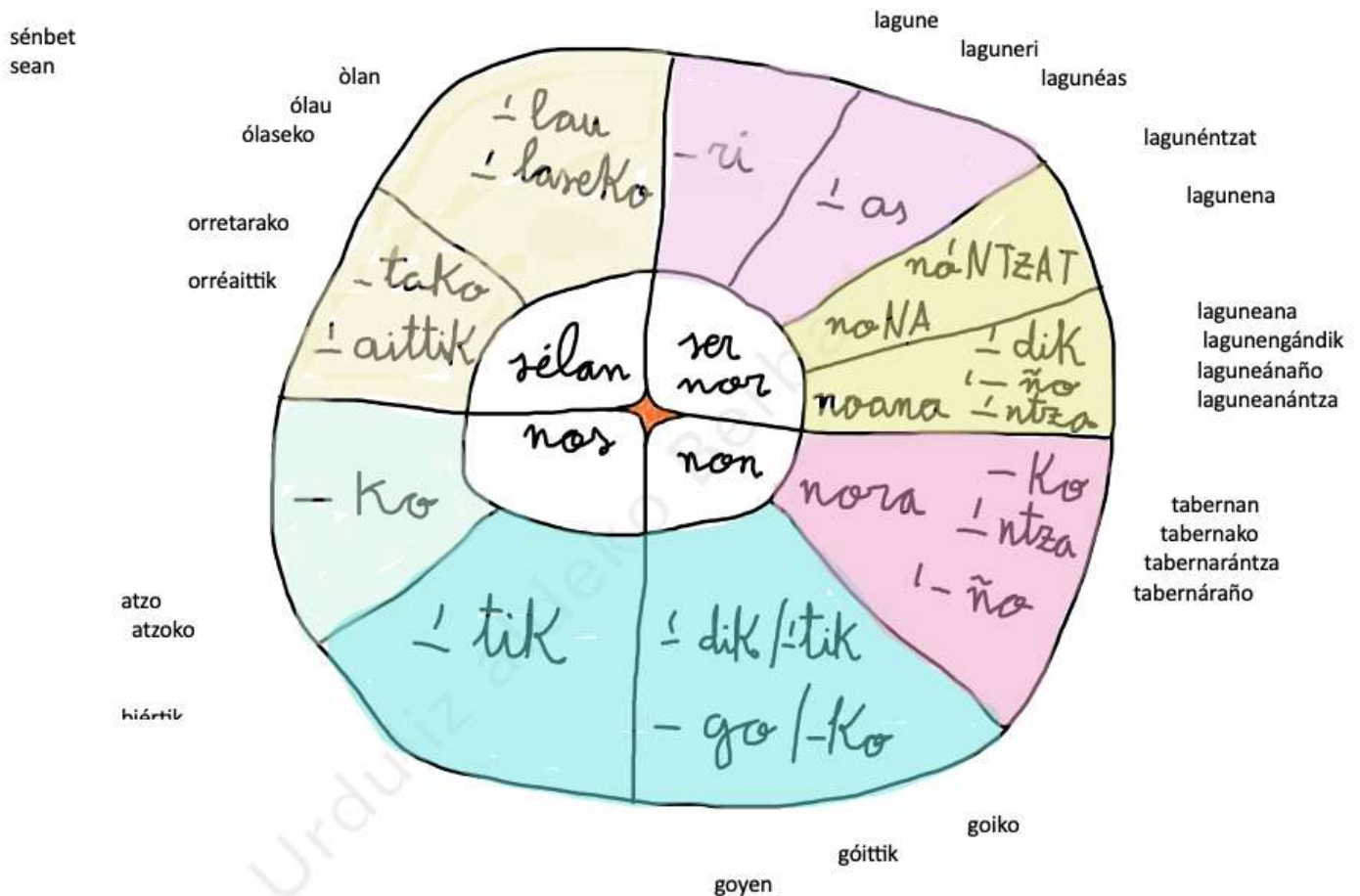
b) Erakuslea

au, berau	neska au = au neske = au neska au	Auxe toka daku óingon.
ori, berori	neska ori = ori neske = ori neska ori	Áuri gústaten dat.
a, bera	a neske	Atxe íxengo nauke aproposa.

ónek- ónetxek	ónek méndik	’-ok	ónek mendíok	Ónetxek sorátu ber gaittue.
órrek	órrek éskuk	’-ok	órrek eskúok	Órretxek íngoskue étxo.
áik- éurek, éurok	áik lékuk	’-ok	lékuok	Áitxek koyu ber dus lemaixélen.

c) Zenbatzailea

Áinbet árbola apúrtouskun axek. **Aputxu bet** gáues akábaku. Bedar **fránko** ta ganadu gitxi deku. Bíki dosu te mutil **bardiñe** íxete lójiku. Énbra **bat**. Yantzi **bet**. Sei **bet** egun. Ásautik erres íkusten daude **bátanbátzuk**. Kópla **bátzuk**. Gixon **dának** dosues bardiñek. Jente **derditze** batu da páyan. **Edoseiñ** lékuten íttotzu kaka. Aurten **eskandalu** deku tómate. Diru **gitxi** deku ólau bet érosteko. **Gústik** estoas ber. **Lau** egun fáltadus akábateko. Láugarrena dánontzat obe. Pítza láuren bat yanta betétu nas. Irebásten **euneko** láues sóbra deke. **Mákiña bat** astraka iñékok dának. Diru **satza** dakartzue ándik. **Se** pátate ta se pátatondo! **Seiñ** etzetan on dan bere esteko memoriñ. **Sénbest gure** ugerra deke an. **Bátan bátzuk** eskápa akusen. Sorgínen **bat** paraje dabilku.

KASUAK

Absolutiboa	mg -ø sei katu lau mutill saran bi	m -ø -e -a gure katu mutille sarana	pl ´-k ´-ek ´-ak gure kátuk mutíllek sarának	pl hur ´-ok katúok mutílllok saránok
Partitiboa	-ik -rik egunik, ólaurik			
Ergatiboa	-k -ek -ak 6 katuk 4 mutillek Se saranak?	-k -ek -ak katuk mutillek saranak	´-k ´-ek ´-ak kátuk mutíllek sarának	´-ok katúok mutílllok saránok
Datiboa	-ri -eri -ari 6 katuri 4 mutilleri Se saranari?	-ri -eri -ari katuri mutilleri saranari	´-ri ´-eri ´-ari káturi mutílleri saránari	´-ori katúori mutíllori saránori
Jabego-genitib.	-na -ne -ena -ana 6 amana 4 katune Se mutillena? Áinbet sarrana	-na -ne -ana -ena amana katune mutillena sarrana	´-na ´-ne ´-ana ´-ena ámana kátune mutíllena sárrana	´-ona amáona katúona mutíllona sarráona
Inesiboa	-ngan -engan -angan -tan -atan -etan 6 amangan Se mutillengan? Áinbet sarrangan	-ngan -engan -angan -n -en ´-etan amangan mutillengan sarrangan	´-ngan ´-engan ´-angan ´-tan ´-atan ámangan mutíllengan sárrangan	´-ongan ´-otan amáongan mutíllongan sarráongan
	6 etzetan 4 ertzetan Se saranatan?	etzen ertzen saranen	étzetan értzetan saránatan	etzéotan ertzéotan saránotan

Genitiboa	-tako -teko -etako -atako 4 solotako 6 ertzetako	-ko/-go -eko -etako soloko ertzeko	´-tako ´-teko sólotako értzetako	´-otako solóotako ertzéotako
Adlatiboa	-ana -eana -tara -tera 4 amaana Se mutilleana?	-ana -eana -ra -era amaana mutilleana	´-kana ´-ekana ´-tara ´-etara ámakana mutíllekana	´-okana ´-otara amáokana mutíllokana
	sei basotara bedarratara	basora bedarrera	básotara bedárratara	basóotara bedárrotara
Muga-adlatiboa	-anaño -enaño -taraño -etaraño Se amaanaño? 4 mutilleanaño	-ánaño -énaño ´-raño ´-eraño amaánaño mutilleánaño	´-akanaño ´-ekanaño ´-taraño ´-etaraño ´-ataraño ámakanaño mutíllekanaño	´-okanaño ´-otaraño amáokanaño mutíllokanaño
	6 solotaraño 2 ertzetaraño	solóraño ertzéraño	sólotaraño értzetaraño	solóotaraño ertzéotaraño
Hurbiltze-adlat.	-anántza -tarántza Se amaanántza? 4 neskaanántza	-anántza -rántza amaaanántza neskeanántza	´-kanantza ´-tarantza ámakanantza nénkakanantza	´-okanantza ´-otarantza amáokanantza neskáokanantza
	6 solotarántza 2 ertzatarántza	solorántza ertzerántza	sólotarantza értzatarantza	solóotarantza ertzéotarantza
Ablatiboa	-gándik -ándik -tátik -tárik -táriko -tátiko Se amagándik? 4 neskagándik	-ngándik -engándik -angándik ´-tik ´-dik ´-tiko ´-diko amagándik neskengándik	´-ngandik ´-angandik ´-engandik ´-tatik ámakandik nénkengandik	´-ongandik ´-otatik amáokandik neskáongandik
	6 solotátik 2 ertzetárik	solótik ertzétik	sólotatik értzetatik	solóotatik ertzáotatik

Adlat.-destinat.	-ganako	-anako -ganako	´-ganako	´-onganako
	-tarako	-rako	´-tarako	´-otarako
	Se amaganako? 4 neskaganako	amaganako neskenganako	ámanganako néskenganako	amáonganako neskáonganako
	6 solotarako 2 ertzatarako	solorako ertzarako	sólotarako értzatarako	solóotarako ertzáotarako
Soziatiboa	´-as	´-as	´-kas	´-okas
	Se amáas? 4 neskáas	amáas neskéas	ámakas néskakas	amáokas neskáokas
	6 solóas 4 ertzáas	solóas ertzáas	sólokas értzakas	solóokas ertzáokas
Soz.Motibatiboa	-aittik	´-aittik ´-eaittik	´-akaittik	´-okaittik
	Se amáaittik? 4 neskáaittik	amáaittik neskéaittik	ámakaittik néskakaittik	amáokaittik neskáokaittik
	6 soloáittik 2 ertzeáittik	solóaittik ertzéaittik	sólokaittik értzakaittik	solóokaittik ertzáokaittik
Instrumentala	-s			
	eskus oñes	begis engaños		
Xedezkoa	-ntzet -ntzat ´-ntzako	´-ntzat ´-ntzet -ántzako -éntzako	´-antzat ´-entzat ´-antzako ´-entzako	´-ontzat ´-ontzako
	Se amantzat? 4 neskántzako	amántzat neskéntzako	ámantzat néskentzako	amáontzat neskáontzako
	6 solóntzat 2 ertzéntzako	solóntzat ertzéntzako	sólontzat értzantzako	solóontzat ertzáontzako
Prolatiboa	-tzat/ -tzet			
	amatzat menditzet mutiltzet ertzatzat			

MAILEGUA

lat.

abade < **abbas**
aingeru < **angellus**
akúlu < **aculeus**
ámu < **hamu**
ántzarra < **anser**
apóstoluk < **aculeu**
artíkulu < artículo < **articŭlus**
askóre < **asceola**
aurikulárrak < **auricularis**
autísmu < **autismus**
bake < **pácem**
berne,-a < **perna**
borondate < **uoluntatem**
dénde < **tenda**
dénpore,-a < **tempora**
diabru < **diabolus**
doméke,-a < **dominica**
ernégatu < **renegatum**
erramu < **ramus**
errege < **rege**
erregíñe < **regina**
eskóle,-a < **schola**
estímu < **aestimo**
estárte,-a < estrátze < **stratus**
fedé < **fides**
filólogo < **philológus**
foru < **forum**
frute,-a < **fructus**
górté < **cohors**
gure < **gula**
inplánte < **in + plantare**
kinpúle,-a < **caepulla**
lándare,-a < **plantarem**
léku < **luéco**
lore,-a < **flore**
luki < **Lucius**
lore,-a < **flore**
makille < **baccilla**
martítzena < **martis**+en
mesede < **merces**, -ēdis
númeru < **numerus**
orme,-a < **forma**
pórro < **porrum**
proselitismu < **prosélytus**
puxíke,-a < **uesica**
seru < **caelum**
séku < **saecula**
siku < **siccus**
sóñu < **sonus**
talle < **tégula**
torre < **turris**
titére < **digitalis**
tristesi < **tristitia**

ar.

alkate < alqáđi
alkóndare < qandûra

almúde < almuḥádda
alóndige,-a < alfóndiga < [alfúndaq](#)
ixére,-a < izare
jatxise < ḥašīš
kanúto < qannût
senóri < safunnárya
úxela < uxaala < law sha'a Allah

fr.

arnesa < harnais
baleta < ballet
brikoláje < bricolage
dosierra < dossier
élite < élite
entrekota < entrêcot
erradarra < radar
errakéte,-a < raquette
filéte < filet
festibala < festival
ibuproféno < ibuprofen
kapota < capot
kroasana < croissant
menu < menu
somierra < sommier
txanpana < champagne
txóferra < chauffeur

en.

boikota < boycott
bideo < video
bítkoñe < bitcoin
eskánerra < escáner < scanner
esnífa < sniff
estopa < stop
estresa < stress
estándarra < standard
fotoboltáiku < fotovoltáico
fúbola < futbol
guasapa < WhatsApp
interneta < internet
kliketu < to click
koronabíruse < corona virus
krákerra < cracker
kástiñe < casting
kóbide < covid
kóktela < cock-tail
kórnera < corner
léda < led
márketiñe < marketing
másterra < master
ónlain < on-line
párkiñe < *parking*
penálti < penalty
pósterra < poster
púdiñe < pudding
surfe < surf
txáta < chat
txípe < chip
ualkitálki < walkie-talkie
uasapa < WhatsApp
uésebe < USB < Universal Serial Bus
yónki < junkie

es.

abolidu < abolir
 absolbidu < absolver
 abstenidu < abstenerse
 abúsa < abusar
 adápta < adaptar
 adóra < adorar
 afisiño < afición
 aléga < alegar
 alérji < alergia
 ametidu < admitir
 anormala < anormal
 antisikloi < anticiclón
 antídoto < antídoto
 arráro < raro
 arratoi < ratón (sagu handi)
 autonomi < anatomía
 autopíste < autopista
 autósi < autopsia (gr.)
 bapore < vapor
 dedusidu < deducir
 defendidu < defender
 definidu < definir
 degrada < degradar
 deklara < declarar
 dependéntzi < dependencia
 desaprobétxa < desaprovechar
 desenbárka < desembarcar
 desengaña < desengañar
 desespéra < desesperar
 desgrába < desgrabar
 desidráta < desidratar
 desilusiño < desilusión
 desinféta < desinfectar
 desintégra < desintegrar
 desitxúretu < desfigurarse
 desin < deshacer
 deskalífika < descalificar
 deskonfórme < desconforme
 deskontu < descuento
 deskonékta < desconectar
 deskubridu < descubrir
 deskrisiño < descripción
 desmónta < desmontar
 desordu < deshora
 desorganisa < desorganizar
 despresía < despreciar
 despustu < desinflar
 destíla < destilar
 desórdena < desorden
 dibertidu < dibertirse
 dibísak < divisas
 dibórtzio < divorcio
 diferentzí < diferencia
 diláta < dilatar
 dimentziño < dimensión
 dimitidu < dimitir
 disgústu < disgusto
 dispára < disparar
 distántzi < distancia
 dokuméntu < documento

Errúsi < Rusia
 estílo < estilo
 fidelidade < fidelidad
 fórmule,-a < fórmula
 góne < gonna (it.)
 inbalída < invalidar
 injustisi < injusticia
 inkapasa < incapaz
 inkoeréntzi < incoherencia
 inkomunika < incomunicar
 inpartziala < imparcial
 intentziño < intención
 interbentore < interventor
 interbentziño < intervenir
 interferéntzi < interferencia
 intermiténte < intermitente
 intérpreta < interpretar
 istóri < historia
 jénero < género
 jeolokalisasiño < geolocalización
 káfe < caffè (it.)
 kantziño < canción
 katóliku < católico
 kolabóra < colaborar
 komisiño < comisión
 koménta < comentar
 konbentzidu < convencer
 konbína < convinar
 konferéntzi < conferencia
 konfíska < confiscar
 konfórma < conformar
 konmosiño < conmoción
 konpara < comparar
 konpetidu < competir
 konprometidu < comprometerse
 konpromíso < compromiso
 konséntra < concentrar
 kontratu < contrato
 kontzérba < conservar
 koopéra < cooperar
 manifestasiño < manifestación
 mítiñe < mítin < meeting (en.)
 monopólio < monopolio
 monotoni < monotonía
 mundu < mundo < mundus
 pedagogi < pedagogía
 perkusiño < percusión
 prebenidu < prevenir
 predíka < predicar
 preferéntzi < preferencia
 prepára < preparar
 prersumidu < presumir
 presentzi < presencia
 presididu < presidir
 presidente < presidente
 presta < prestar
 presupuésto < presupuesto
 pretentziño < pretensión
 saltze < salsa
 subentziño < subención
 subordinadu < subordinado
 sumaríno < submarino

sustentzi < sustancia
 teléfono < telephone < teletrófono
 tradisiño < tradición
 trasferéntzi < transferencia
 trasfórma < tranformar
 trasláda < trasladar
 trasmisiño < transmisión
 traspórte < transporte
 yaboi/yagoi < jabón

jap.

karaóke < karaoke
 séna < zen

KALKOAK

adarra yo < tomar el pelo
 BURLESAR ARTU

asté akabu < fin de semana
 SAPÁTUDOMAKE

béste egunen < el otro día
 LÉNGUNEN

-en íngirun < acerca de
 -N GÁNEN, -RI BURUS

éusten dau < lo sujeta
 ÉUSTEN DOTZO

méitten dau < mide
 .. METRO LUSE DA

*Nor da ? < ¿ Quién es ?
 NOR SARA? NOR AS?
 (Ate joka datorrenari)

*obéau < mejor aún
 OBE, OBA
Oba dosu etzen lotu. Etzen lótute dosu ónena.

oiñtxebertan < aquí y ahora
 OIÑTXE

orrétara < de ese modo
 ÓLAN

seme les < por hijo
 SEMÉTZAT

subi < puente festivo
 YAYE

..ten dánen < cuando se..
 ..KO DÁNEN

utz iñ < fallar
 APÁRA ES

ASMAKETA

abenda	erráse
aberri	yayoterrri
abertzale	nasionalíste
abésti	kánte, kántu, kantziño
abestu	kánta
adíbide	ejénplo
agaka	abesedáριο
agalau	pale
agerkai	dokumentu
Agurtzáne	Rosário
Aintzáne	Glóri(a)
Aitor	-
akeita	káfe
Aldúndi	Diputasiño
Ánder	Ándres < Andrés
Andóni	Ánton < António
Áne	Ána
aneí	mille
aréto	saloi
argitaldu	edíta
arkatza	lápixe
arpide	suskrisiño
arteskari	erretore, erretorése
Asier	-
askatu	libertade emon, líbre itzi, solta
aske	líbre / suélto / lóka
atzalpen	esplikasiño
áurka	kóntra
Bakárne	Sóle < Soledad
baselisa	ermitte,-a
batayo,batéo	bautíso
batzóki	klu, txóko
berebille	automóbille, kótxe
besusa	erregálu
betari	okulíste
betáurrekok	gáfak, léntek, antiójuk
Bíngen	Bisénte
bistanle	abitánte
bultzi	trena
deun	sántu, san, sánte
donóki	seru
edalongtzi	básu
Edórta	Édu, Eduáardo
Edúrne	Niébes, Marianiébes
egáskiñe	abioi
enda	káste
enderri	nasiño
Endíka	Enríke
erausi	dispára
erbeste	destérru
erkiñe	probíntzi
errebedarra	tabáko
ertzañe	polisi
eskútitze	karte
espetxe	kártzela
Eukéne	Eujénia
Euskádi	Euskálerrri
Euskaltzaindia	Èuskeren Akadémi

euskótarra	euskálerritarra
Gáiska	Salbador
gaiskatu	salba
Garbíñe	Púri, Purificación
garbitoki	purgatorio
garrantzi	inportántzi
geltóki	estasiño
Gentzáne	Pas, Maripas
gogaldi	medíta
gogape	kontzentzi
Góntzal	Gontzálo
goraldu	elojía
Górka	Jórje
gotzañe	obíspo
gotzon	aingeru
gudaroste	ejérsittu
gudu	batálle
huts	séro(mat.)
idáski	eskrito
idatzi	eskribidu
ikástole	eskóle
Íker	-
Ikérne	Visitación
ikurriñe	bandére
illotoi	errespontzo
Imanol	Mánuel, Mánu
Iñáki	Ínasio
irákurri	leidu
irasi	funda
Irúne	Tríni, Trínidad
isádi	kánpa, naturalese
iski	létre
iskíllu	arme
isliñe	sílabe
isparringi	perí(o)diku
istegi	di(k)sionário
Jaurларitza	Gobernu
Képa	Pédro, Péru, Péllo
kirola	depórte
lagúndi	konpañi
Lánder	Leándro
lánkaye	mákiñe
láterri	estranjeri
lauburu	(Larramendi)
lekaide	fralle
lekaro	desertu
ludi	lurre
Lúken	Lusiáno
margo	kolore
margolari	pintore
Máikel	Martzélo/Mártzial
marrastu	dibúja
mírari	millégoro
Míren	Mári
motiñe	pertzóne
Nekáne	Dólores
neskutze	birjiñe
nokolo	txokoláte
obena	erru
ogari	erregálu

oldostu	pentza
orlegi	berde
ostetu	protésta
piskunde	erresurreiño
Sábiñ/Sabiñe	Sabino/a
sali	kolláre
senbáki	número
sendi	famíli
siñaldari	testigu
siñaldu	juramínttu iñ
siñausle	eréje
sindotasune	noblesi
siñegotzi	kontzejala
súnpa	tiro
txadona	elixe
tximistargi	eletrisidede
Ugutx	Bautíste
Unai	-
urrútiskiñe	teléfono
Yagóba	Sánti, Santíu, Jáime
Yasóne	Mariásun
yaunártze	komuniño
yaurezi	adóra
yaurларitza	gobernu
Yayóne	Náti, Natividad
Yókin	Joakiñ
Yon	Juan
Yóne	Juána
Yoséba	Jóse
Yosébe	Joséfa
Yósu	Jésus
yosulagune	jesuíte
Yosúne	Jesúsa
Yúlen	Júlian

A bai sorgiñutze a!
A dau trebejeri!
A dau txorikume; arríma báño estau beraana!
A san kalamidede!
A san kotxetegi!
Abandonadu ser dan mutílsarra!
Abemariasantísime!
Abrosidu naude krítikakas!
Adio fláutas, orrénak ixen dire!
Agiñe dának galdúte, orrek deko agoa!
Ai gure Jóse defúntu bixi básan!
Ai Jesus ona!
Ai ori begi andi ori politte ser dun!
Áibala séas datórkun!
Aik an dator gure seme!
Aik emen nor planta dákun bertan!
Aik or do abade!
Aik siren bárrek!
Áiko agurékorkel!
Áiko atzo madariketel!
Áiko erromeril!
Áiko máiko, íkuste da gure séintxun grasil!
Áiko mutille!
Áiko, pasa bere ítteko!
Áikor nor datórkun!
Aikor, arrasoi apur bet bere bakok!
Aiñ dítxokas errebénta éreiñ es óskunen!
Aiñ korrée!
Ainbarik, osten dau emen se iñe!
Ak deko ekiñe!
Ak deko gánore!
Ak deko ixildúesiñe!
Ak deko sakade!
Ak dekos gibélak!
Ak emo austen bóta gure!
Akabun esétu gara!
Altza buru ori!
Áltza porru!
Amabilidadek asko balio dau gero e!
Amabírjiñe Begóñako!
Amáka éntzuteko yáyo gara gu!

Ámen Amérike!
Ámen non datósen galdúte egonékok!
An nok díñon!
An, asko dákiñe, béste!
Anpáro da txorikume!
Antójakabata neko!
Antoju dekotzete!
Antoju emon leye!
Ap! Otz ser daun!
Apáraten ba aut okotzen!
Apárta sakides bisdétik!
Apurtu in dako serrapollére!
Ára! Ontxe íkusku íkusteko!
Arnasa emon esiñik, arnasa emon esiñik, trágako ete daku
Árre astoa!
Árrikes ólgateas kóntus gero e!
Artágaro sélan jan óllok!
Artatxori galanta ori!
As bat koxi nendun mákiñeas eta adios!
Au báda bíste, ill tte kittu!
Au bere bada gero e! Dékonak áren bere emon gures!
Au da auri ítte!
Au da axe boryela dékune!
Au da bénetan ulertu esiñe dékune!
Au da bero emen dékune!
Au da burukomiñe dekoténa!
Au da deskántza esiñe!
Au da deskantzu!
Au da gánorabakokeri!
Au da gólpe, ólan estu bururik áltzako!
Au da gose dekoténa!
Au da kalamidede!
Au da kalde dékune!
Au da komédi!
Au da kurtze súes dékune!
Au da kutiperio; atrápale ederra deku!
Au da márke!
Au da nopera dandanatara on bearra!
Au da sargorísarra!

Au da usiñen goso! Yan in gurot áton!
Au dok anábake!
Au dok au!
Au dok enbajade eldu dákune!
Au dok Itzela! Esan arren siñestu es!
Au esta bíste!
Au esta katólikuegi!
Au estau Aittesántuk bere ulértuten!
Au estau ulértuterik!
Au gola au!
Au gosótuterik estau!
Au ille bístuteko modun dau!
Au ixen da sékule ikúsbako; egúno estu ólaurik ikusi!
Au ixen da suberte!
Au marke da! Sélan ulertu bere éni kalkúla emeko!
Áunenbeste dénpora pasáta ósten diru emon esik ixen sedi!
Aur bat, dana yan bearreko, baten!
Aur sélan kalma dáten pene!
Aur! Álléga da sure ama!
Áuri da andíena!
Áuri da pásten dána!
Áurixe baño estu fálta!
Áusotara eldu sanen aiñ barri, se ixen san a!
Autze atára ber du!
Axe berok ihértuko deittus; áurdun bai!
Bágara ala? Bénga, bénga!
Bai sera!
Báitte sera bere!
Bákixu au itzel daune!
Báperestaust!
Baríku akába dala ta, posik ser naun!
Barrabásak espádekos bere...!
Barrure edo kánpora baya ate aten es!
Báskari argi deku!
Báta edo béste bardin daust!
Bayetz, gixona!
Bénga dirúok ona ala súona ixen da!

Berba ítten dotzutenen sékule bere estostosu éntzuten!
Berton deku Amérike!
Bésok kurtzéata paráta bértzo bótakosule éstot pentza ba!
Béste mundútik bótakoskus górantzik igol.
Bésterik es gendun ber! Fálta sána!
Birtúte bako ori! Kendu sakídes bisdétik!
Bistátik yon sakídas!
Bobáde argi deku!
Bósgarrenen baietz!
Bost esetz!
Bóta fue!
Buf! Gogor dau au!
Buf! Lío ederra gurostosu!
Buru txarra se dékon!
Burúgaldukes kóntus!
Dánok kárra! Sei buélta lánderi!
Demóniño!
Dendari lapur orrek sorátu ber nau!
Diñostósune, esta siñéstuteko moduko!
Ederra bóta dau ontxe; íok usiñ!
Ederra bóta dostosu!
Ederra pasa dako!
Ederra, bera!
Ederto émototzu, yantzi orrek!
Égi íxengo ésta ba!
Egunen egunen natzu arrárou!
Egunon Mari Anton!
Egunon!, -Álan ekarri!
Ei, kóntus gero ésaten dírenakas!
Elduíosu orreri!
Emen dau étzatze!
Emengo trentiñéas étzauk se iñik!
Emótzosu gatza!
Emóyostosu pátxu bet seña!
Énas bilínbolaka munéti béra yáusten!
Ene badatxu, auxa da pospoliñe!
Ene María Santísime Begóñeko!
Ene sénbet abúsu ikus dun sásai baten!
Ene, ólaurik pasa ítteko bere!

Enébadatxue, auxe bai pospoliñe!
Éneixu bérbaten imiñi!
Enendun pregúnta bakar bat bere ondo kontésta esámiñen!
Éno súes. Pentsabéres!
Ensegída sose kalera e!
Entzu áutzunen paga esiñik dabilela, éstako berdetúte
Entzúixu baya diñotzútena!
Entzuíxu se diñotzúen baya!
Ep ep dának iruli barik!
Ep lagun, busti barik!
Epersúlotik sartu supositório, es yan ori gero eséaittipere e!
Érduse lagunok!
Errásturiperes!
Errebolusiño! Bai orixe!
Erromeri deku!
Errosáriobedarra txarra da órtureko gero e!
Es fálda iñori e!
Es pentza gero betireko sáranik!
Eser gosóen txokoláte suri!
Esetara bere es arríma niana gero e!
Esétuko énau ba!
Esetz ólantxe iñ!
Ésiososú sokorru iñ!
Esker txarrekóaurik tópakosue; se óstre!
Eskerrik asko partisípateaittik!
Esta bakerik!
Esta ulértuteko su asárratu ixena!
Éstala plana diñotzut!
Éstata eséaittik bere!
Éstata pentza bere!
Estau bildurrik!
Estau derétxorik!
Estau pérorik!
Éstek atárako niskios erkera orreri!
Éstiñotzo lapurre dala!
Éstiresela egun dústik yaye!
Estok égi íxengo!

Éstotzo atzámartxun sártuten grápe; ak arma autzen txillío!
Estráztaganetxutik manéjaten gitzesan. Osten, íxeten siren basáztakas nóndik!
Estu bésterik fálda! Kendu sakídes!
Etxékokaittik sékule bere estosu eser ítten!
Étzamoixu orreri!
Fidéosoparik es atara áurrera gero e!
Frakábarrenak loi se dakasúsen!
Frakámendelak loi ser dekosus ba!
Ganbérró bakotzik badau!
Garrangille andi ser dekosu ba!
Garratz se tópatoten au!
Garriko miñe estánen almorrának, samakomiñe kendu gañe ariñ enpatxu deko, a dau trebejeri!
Gasigasan txarto daule es kónturutute!
Gáusak áren errésauk bálittikes beintzet!
Geuri ésangosku ori!
Gierra beti berari tókate bere bada gero e!
Gitxi batzuk bésterik estire lózen!
Gixon guápo se batu daun orrek!
Gólfo galanta da ori!
Guápo bera!
Guásen; enbrásu báño éstotzue ítten!
Gusurre dala pentza lei!
Ía bier estaun bero andíegirik ítten!
Ía dának etor al dáuden!
Íete nori kosta es!
Itzel bixi nas!
Itzela da emeko kóntu!
Itzióna baken!
Itzúlapiko apurtu te utzik éstau tópaten! Bátan batek kóyuko autzesan díruk árterau.
Ixen sedi!
Ixílladi pápau ori!
Jainkok apárta delle!
Kaka íxu!
Kakasarra! Apúrtu dat!
Kamiñóertzen négarres paráta se íttok; kendu adi órti!
Kánpora ortik; fuera!

Kaprítxon ibil gara óingon ba demóniñok espádekos bere!
Kendu adi órtik, txarri ori!
Kendu adi parétik, grasíbaka ori!
Kláro baietz!
Koísten básaitut saputzétik...!
Koísten dau makill bet eta súsitu éstau ítten ba!
Kóntus diñósuneas!
Kóntxo!
Kuadérno barríes posik ser ba!
Lagundu! Atara neixue emétik!
Lapur óstiok!
Latiñe daki orrek!
Lemaixélen osátuko al da!
Lo saus ala? Kónturutu es ítte yáusi ber dákona!
Lotu barik, ekiñ!
Lotzagarri espáda éuskereas emen pásten dána!
Lotzagarri itzi aude txo!
Lúmatu naude!
Májo yauk; bai orixe!
Májo yauk!
Memori txarreko se násen!
Mendebalak apárate aun májo!
Mobidu seittes, belu eldu ber du te!
Moidu seitte, loak artu barik!
Mostátze baltz dekosu señe!
Naikotu nok; traga adi berton gure bádok!
Neuk esan eser? Auarik sabaldu béres!
Neuk in ber dot dana!
Nik artu nendun epertxúntxurreko!
Nik artu nendun espánatako áas sartéas!
Nik batu nendun gixonan ráro!
Nírek ixen dosak!
Oiñ yáeik euk; éutzet dusti; éutzok!
Okotzen yóten básaitut, ordun íkuskosus íkustekok!
Ólan do mundu!
Ólasekorik pasa ítteko bere!
Ólaurik! Iñor lotzatu ólaues!

On da les ítzikostosue e!
On egiñ!
Óndiño galántak íkusteko yáyo gara!
Ondo busti ogisópak esnetan!
Ondo ixen deittesela dának!
Ónegiñ dánori! -Eskerríkasko Jose!
Ónek dire órduk!
Ónek estire atzoko kóntuk gero e!
Oníndeixuela!
Or konpon Mari Anton!
Órdu onen satos!
Ori bere asko da ba!
Ori bere basan gausa estráñu!
Ori da berbaíkunen motza!
Ori da errespéto fálte!
Ori da gánbelusarra!
Ori da gánore!
Ori da kategori! Kategoriko jénte dau gero emen e!
Ori da kontestasiño!
Ori da líburun tótxo!
Ori da mutille!
Ori da ori; katuri bildurrik estótzon txori!
Ori do txanbeliñe!
Ori esta kóntu!
Ori estator kasure!
Ori estok ólan, amigo!
Orixe báño estu ber ixen; gibélak oki ber dire ori ítteko e!
Orixe da utzen úrrengo!
Órkonpon Mari Anton!
Orrek deko diru pillo!
Orrek deko yoliñe! Akabúbako téme dabill!
Orrena ixen da!
Orrénak ixen dire!
Orreri kasu ítte, pentzabéres!
Orreri, kasuripéres!
Orretan egon súok!
Ósti bet!
Ósti txarra se dékon ba!
Óstitxarra se dékon!

Ótxa txakurre, ótxa!
Pagáta dau te yan koño!
Paparra sábalik, éstau otza séntiko ba!
Pasákok pasáta baya a dau trebejeri!
Pasákok pasáta!
Penitentzi ona gurostosu!
Pixubako báda kási!
Plistíplaste estot gure gero e!
Politte se dan paráje au!
Politto lotu datzu lórekasko yárre!
Posik se naun ekar dostósun barríes!
Presiosidade ser díren ekar dosúsen krabelíñek!
Púrra, púrra!
Saus ixilik!
Saus ixilik! Ólaurik esan ítteko bere!
Saus trankill!
Se diñostosu!
Se ete dakixu suk!
Se ixen da ango trillu!
Se karútu daun bixímoduk!
Se kosta akusen beárrak!
Se kóstaten dákun góxetan arránkate!
Se léba ete dotzo!
Se lébe ete deko orrek!
Se lora politte kukúfrake!
Se o san a!
Se on da an, abarróta akaba elixe!
Se padesidu dun!
Se yakin ber dau orrek!
Seiñ andra politte!
Séintxu bet políttau deke!
Sélan edo álan!
Sélan gústa layetun íbiltte óllori!
Sélaseko daun ittoso!
Sélaseko esan bere!
Sentálla Barrabasa!
Ser pentza dosu ba!
Seuk ésangostosu ordun norako naun!
Sintz íxu, sintz, ume!
Sóñu fiñe se dékon áurrek!
Sope gasa ser daun!

Sorigorreko diru!
Soriónak!
Sorióntzuk ixen deittesela!
Sorripistúokas badeku!
Sos oira beingos!
Sos sakútik ártzen!
Sos, sos eméti; emen estau sártzerik eta!
Sótes bistátik!
Sótes parétik!
Su sara gánorabako!
Su sara íxeteko!
Suek artu dau bedar mete!
Súes salbáta gaus!
Suo sare trástek, súok!
Súok sare trástek!
Súokas badekot nik!
Sure lagunek bai yokátu aule ondo atzo!
Tómaki txakurre! Yo adi parétik!
Trásto au desástre bat da!
Tratu asi orduko ixi tte kittu!
Trónpe yo delle!
Troñu emóyok!
Troñu emóyosu!
Txánkak loi se dakasus ba!
Txarríau da txarríau!
Txísme bakotxik atáraten daure!
Txut! Au da sue dékona!
Umedade ser daun abitasiño orretan!
Umesurtze oin lotu nas ni!
Usiñ íok átzen oiñ!
Uskérti ósti ori, yo adi trónpa orréas kánpora!
Úxela sarríau erreunidu álko báginttikes!
Xápikatue!
Ya estau se iñik!
Yagi saittes mutille, báskari bere oira éron sedeitzúten!
Yakana se sara ba!
Yáusten dána yáusten dala, áurrera!
Yo ta bóta!
Yon osten, arrápaik!
Yon sekíos áuspotzen!

Uriboztarren itsasaldea	1
Berbakaz olgaten	4
Narrazinoak	8
Berben sailkapen hirukoitza	
Esaldiaren azentua eta tonoa	12
Udalerri izenen ahoskera	13
Lexemen ahoskera	14
Galdegia	15
Perpaua 1	16
Aitegure zaharrak	17
Perpaua 2	18
Aditz morfemak	20
Izen morfemak	22
Kasuak	23
Mailegua	26
Kalkoak eta asmaketa	28
Harriidurazko esaldiak	30

Urduliz aldeko

Berba Lapikokoa

www.non.eus

Orbizta euskera elkartea

Iñaki Gilisasti Fano